

महाराष्ट्र विधानसभा

पहिले अधिवेशन, २०१७

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५०

पैठण (जि.औरंगाबाद) तालुक्यातील रोजगार हमी योजनेतून खोदलेल्या
विहिरीचे अनुदान शेतकऱ्यांना देण्याबाबत

- (१) १०३८२ (०७-०४-२०१५). श्री.राहुल बोंद्रे (चिखली), श्री.अमित झनक (रिसोड) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक तालुक्यात रोजगार हमी योजनेतून मंजूर विहिरीचे खोदकाम शेतकऱ्यांनी पूर्ण करूनही अद्यापपर्यंत अनुदान प्राप्त नसल्याने शेतकऱ्यांचे आत्महत्येचे प्रमाण वाढले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पैठण (जि.औरंगाबाद) तालुक्यातील रोजगार हमी योजनेतून खोदलेल्या विहिरीचे अनुदान न मिळाल्याने दोन शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्या असल्याचे माहे जानेवारी, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, रोजगार हमी योजनेअंतर्गत खोदलेल्या विहिरीचे अनुदान शेतकऱ्यांना तात्काळ देण्यासंदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (१०-०२-२०१७) : (१) हे खरे नाही.

(२) जिल्हाधिकारी, औरंगाबाद यांच्याकडून प्राप्त अहवालानुसार महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतर्गत खोदलेल्या विहिरींचे अनुदान न मिळाल्याने दोन शेतकऱ्यांनी आत्महत्या केल्याची बाब निदर्शनास आलेली नाही.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

अढ्याळ (जि.भंडार) येथील अशोकनगर परिसरात रोजगार हमी अंतर्गत नगरातील कच्च्या नाल्याचे बांधकाम प्रलंबित असल्याबाबत

(२) २३३४७ (१४-०८-२०१५). श्री.रामचंद्र अवसरे (भंडारा) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अढ्याळ (जि.भंडार) येथील अशोकनगर परिसरात मागील वर्षी रोजगार हमी अंतर्गत नगरातील कच्च्या नाल्याचे खोदकाम करण्यात आले होते परंतु सद्यःस्थितीत कुठे खड्डे तर कुठे जागा सपाट झाल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर ठिकाणात पथदिव्याचा पक्क्या नाल्याचा व पक्क्या रस्त्याचा प्रश्न वर्षानुवर्षे प्रलंबित असून तेथील संबंधित विभाग दुर्लक्ष करित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर प्रकरणी कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (१०-०२-२०१७) : (१) हे खरे नाही.

(२), (३) व (४) हे खरे नाही.

सन २०१४-१५ मध्ये १३ व्या वित्त आयोगातून अढ्याळ (जि.भंडारा) अशोकनगर परिसरात सिमेंट पक्क्या नाल्याचे बांधकाम तसेच सन २०१३-१४ मध्ये दलित वस्ती सुधार योजनेअंतर्गत सिमेंट रस्ते व पक्के नाली बांधकाम पुर्ण करण्यात आले. सन २०१३-१४ मध्ये ५३ पोल व ८० पथदिव्यांचे काम मंजूर असताना १० पथदिवे लावण्यात आले होते व ७० पथदिवे लावणे शिल्लक होते. सदर ५३ पोल व ८० पथदिवे अशोकनगर येथे लावण्यात आले आहेत.

राज्यात महात्मा गांधी नरेगा योजनेतर्गत विहिरींची दुरुस्तीची कामे प्रलंबित असल्याबाबत

(३) २९१८८ (१४-०१-२०१६). श्री.हर्षवर्धन सपकाळ (बुलढाणा) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अतिवृष्टीत खचलेल्या व बुजलेल्या विहिरींची महात्मा गांधी नरेगा योजनेतर्गत दिनांक ३१ मे, २०१५ पर्यंत दुरुस्ती करून देण्याबाबत शासनाने आदेश दिले होते, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, बुलढाणा जिल्ह्यासह राज्यात किती विहिरींची दुरुस्ती करण्यात आली व किती विहिरींचे काम अद्यापही प्रलंबित आहेत,
- (३) तसेच सदर प्रलंबित असणाऱ्या कामांना शासनाने मुदतवाढ दिली आहे काय,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (०६-०२-२०१७) : (१) महात्मा गांधी नरेगा योजनेतर्गत अतिवृष्टीमुळे खचलेल्या व बुजलेल्या विहिरींच्या दुरुस्तीची कामे करण्याबाबत शासन निर्णय दिनांक २३ मे, २०१४ अन्वये सूचना देण्यात आलेल्या होत्या. त्यानुसार सदर कामे दिनांक ३१ डिसेंबर, २०१४

वि.स. २७७ (३)

पर्यंत अनुज्ञेय करण्यात आली होती. तद् नंतर शासन परिपत्रक दिनांक ५ जानेवारी, २०१५ अन्वये सदर कामे दिनांक ३१ मे, २०१५ पर्यंत पूर्ण करण्यासाठी मुदतवाढ देण्यात आली होती.

(२) बुलढाणा जिल्ह्यासह राज्यात विहिरींची १,६०० कामे पूर्ण झाली असून ३,११० कामे प्रगतीपथावर आहेत.

(३) महात्मा गांधी नरेगा योजनेंतर्गत अतिवृष्टीमुळे खचलेल्या व बुजलेल्या विहिरींच्या दुरुस्तीची कामे नियमित स्वरूपात घेण्याबाबत शासन निर्णय दिनांक २० जुलै, २०१५ अन्वये मान्यता घेण्यात आली आहे. तसेच दिनांक २३ मे, २०१४ च्या शासन निर्णयाद्वारे सुरु असलेली विहिरींच्या दुरुस्तीची अपूर्ण कामे प्राधान्याने पूर्ण करण्यासाठी शासन परिपत्रक दिनांक ३१ ऑगस्ट, २०१५ अन्वये सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सिंदेवाही (जि.चंद्रपूर) येथील रोजगार हमी योजनेंतर्गत करण्यात आलेल्या
विविध कामांची मजुरी मजुरांना मिळण्याबाबत**

(४) ३५०४७ (१४-०१-२०१६). श्री.सुरेश धानोरकर (वरोरा) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पंचायत सिंदेवाही अंतर्गत (जि.चंद्रपूर) येत असलेल्या गुंजेवाही, खैरी, मरेगाव, चिकमारा, पवनपार, पवना, धानोरा, सामदा, टेकरी, घोट, सावरगाव व कन्हाळगाव येथे महाराष्ट्र रोजगार हमी योजनेंतर्गत करण्यात आलेल्या विविध कामांची मजुरी पाच महिन्यांपासून मजुरांना मिळाली नसल्याचे माहे सप्टेंबर, २०१५ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मजुरांना पैसे न मिळण्याची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, मजुरांना प्रलंबित मजुरी देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (१०-०२-२०१७) : (१) होय, याबाबतची तोंडी तक्रार सप्टेंबर, २०१५ मध्ये तालुका स्तरावर प्राप्त झाली होती. संवर्ग विकास अधिकारी, सिंदेवाही यांनी जिल्हाधिकारी, कार्यालय चंद्रपूर यांना याबाबत दि.१४ सप्टेंबर, २०१५ च्या पत्रान्वये कळविलेले होते.

(२) व (३) जिल्हाधिकारी, चंद्रपूर कार्यालयाने केलेल्या तपासणीमध्ये एकूण ३५ FTO बँकेमध्ये प्रोसेसिंगसाठी प्रलंबित असल्याचे निदर्शनास आले. त्यानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येऊन मजुरांची मजुरी त्यांच्या खात्यात जमा करण्यात आली आहे. याव्यतिरिक्त सिंदेवाही तालुक्यातील मजुरी जमा न झालेल्या ८२ मजुरांचे योग्य खाते क्रमांक घेऊन व NEFT Reversal ची यादी तपासून जिल्हा स्तरावर Manual मजुरी देण्यात आली. सदर रक्कम दि.१५ सप्टेंबर, २०१५ रोजी मजुरांच्या खात्यात जमा झाली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मेहकर (जि.बुलढाणा) तालुक्यातील पांगरखेड (देगांव) शिवारातील भूसंपादित केलेल्या
जमिनीचा मोबदला शेतकऱ्यांना मिळण्याबाबत**

(५) ४१६४१ (२९-०४-२०१६). डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मेहकर (जि.बुलढाणा) तालुक्यातील पांगरखेड (देगांव) शिवारातील ५ हेक्टर १३ आर जमिन शासनाने पाझर तलावासाठी सन २००६-०७ मध्ये भूसंपादित केली परंतु त्यांचा मोबदला अद्यापही या शेतकऱ्यांना मिळाला नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या शेतकऱ्यांना अद्यापपर्यंत मोबदला न मिळण्याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, या शेतकऱ्यांना तातडीने मोबदला देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. जयकुमार रावल (१०-०२-२०१७) : (१), (२) व (३) सदर प्रकरणी दि.२७.३.२०१५ रोजी निवाडा पारीत झाला त्यानुषंगाने विभागीय आयुक्त, अमरावती यांनी दिनांक १४.१०.२०१६ रोजीच्या पत्रान्वये निधी मागणी प्रस्ताव सादर केला. त्यानुसार शासनाने दिनांक २२.११.२०१६ रोजी रु.४८,५६,१६८/- इतका मोबदला मंजूर करून विभागीय आयुक्त, अमरावती यांना उपलब्ध करून दिला आहे.

**कोल्हापूर जिल्ह्यातील २१८ गावे आणि ४०२ वाड्यांमध्ये निर्माण झालेल्या
पाणी टंचाईवर उपाययोजना करण्याबाबत**

(६) ४८५६३ (३०-०४-२०१६). श्री.प्रकाश आंबिटकर (राधानगरी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोल्हापूर जिल्ह्यातील हिवाळ्यात माहे जानेवारी, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान २१८ गावे आणि ४०२ वाड्यांना तीव्र पिण्याच्या पाण्याची टंचाई निर्माण झाली असून जिल्ह्यातील ५३ लघु पाटबंधाऱ्यांपैकी २० लघु पाटबंधाऱ्यांमधील पाणी ७५ टक्क्याहून कमी झाले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, जिल्ह्यातील पाणी टंचाई निवारण्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (२८-१२-२०१६) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

माहे जानेवारी, २०१६ अखेर ५३ लघु प्रकल्पांपैकी ४६ लघु प्रकल्पांत अखेर ७५ टक्क्याहून कमी पाणीसाठा शिल्लक होता.

(२) महसूल व वन विभागाच्या दिनांक ७ सप्टेंबर, २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयाप्रमाणे पिण्याच्या पाण्याचे आरक्षण करण्याचे अधिकार जिल्हाधिकारी व विभागीय आयुक्त यांना देण्यात आले आहेत. व त्यानुसार आवश्यकतेप्रमाणे पाणी राखीव ठेवून नागरिकांना पुरविण्यात आले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

राधानगरी (जि.कोल्हापूर) येथे पर्यटन विकास योजनेअंतर्गत नविन पर्यटक निवास इमारत बंद अवस्थेत असल्याबाबत

(७) ४८६८७ (२०-०५-२०१६). श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) : सन्माननीय पर्यटन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राधानगरी (जि.कोल्हापूर) येथे पर्यटन विकास योजनेअंतर्गत नविन पर्यटक निवास इमारत गत पाच वर्षांपासून बंद अवस्थेत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, निधीअभावी इमारत पूर्णत्वास येऊ शकली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, वाढीव निधीकरीता जिल्हा नियोजन समितीकडे प्रस्ताव पाठवून देखील अद्याप कोणतीच कार्यवाही करण्यात आली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, कार्यवाही करण्यास विलंब लागण्याची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (२७-०१-२०१७) : (१) व (२) पर्यटन विभागाच्या शासन निर्णय दि.१६/१/२०१४ अन्वये रु. ३६८.५५ लक्षांच्या कामास प्रशासकीय मान्यता देऊन रु. ४०.०० लक्ष निधी महाराष्ट्र पर्यटन विकास महामंडळास वितरीत करण्यात आला आहे. या निधीतून काम प्रगतीपथावर आहे.

(३) व (४) याबाबत जिल्हा नियोजन समितीला प्रस्ताव पाठविलेला नाही. उर्वरित निधी उपलब्धतेचा प्रस्ताव नियमानुसार राज्य पर्यटन समितीस निर्णयार्थ सादर करण्यात येईल.

विहिरगांव (जि.भंडारा) ग्रामपंचायतच्या सरपंच व ग्रामसेवक यांनी संगनमताने निधीचा अपहार केल्याबाबत

(८) ४९३८६ (०३-०५-२०१६). श्री.गोपालदास अग्रवाल (गोंदिया) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जिल्हा भंडारा, पंचायत समिती लाखणी, ग्रामपंचायत विहिरगांव येथे महात्मा गांधी ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत मजूरांच्या हजेरीपटामध्ये खोटी नावे नमूद करून तेथील सरपंच व ग्रामसेवक यांनी संगनमताने शासनाच्या निधीचा अपहार केला या संदर्भात चौकशी करण्याबाबत तेथील ग्रामस्थांनी शासनाकडे दिनांक १२ डिसेंबर, २०१५ रोजी निवेदन दिले आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, सदर निवेदनानुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (०६-०२-२०१७) : (१) यासंदर्भात दि.२४.०४.२०१५ रोजी तक्रार प्राप्त झाली होती.

(२) व (३) गट विकास अधिकारी, पंचायत लाखणी यांनी दि.२८.०७.२०१५ रोजी ग्रामपंचायत कार्यालय, विहिरगाव येथे केलेल्या चौकशीमध्ये संबंधित मजूरांनी ते कामावर नव्हते हे म्हणणे खोटे असून, त्यांच्या बँक खात्यात मजूरीची रक्कम जमा झाल्याचा जबाब दिलेला आहे. त्यामुळे कार्यवाही करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

औरंगाबाद जिल्हा परिषदेच्या बांधकाम विभागात बनावट अभियंत्यांची नोंदणी झाल्याबाबत

(९) ५१९४१ (०६-०५-२०१६). श्री.प्रशांत बंब (गंगापूर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) औरंगाबाद जिल्हा परिषदेच्या बांधकाम विभागातील अधिकाऱ्यांनी आपल्या मर्जीतील पदाधिकारी व ठेकेदारांना कामे वाटप करण्यासाठी शासनाच्या अध्यादेशाचा व परिपत्रकाचा आपल्या सोईप्रमाणे अर्थ लावून, अभियंता नसणारे व फक्त आय.टी.आय. असलेल्या बोगस अभियंत्यांची नोंदणी करून, जिल्हा परिषदेच्या बांधकाम खात्याने, ३३ टक्के कामे वाटप केली आहेत व हा प्रकार मागील १० वर्षांपासून सुरु आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, जिल्हा परिषदेच्या बांधकाम विभागातील अधिकाऱ्यांनी आय.टी.आय. झालेल्यांची नोंदणी सुशिक्षित बेरोजगार अभियंते अशी करून, प्रमाणापेक्षा जास्त कामे आय.टी.आय. झालेल्या व अभियंता नसलेल्या कंत्राटदारांना वाटप केली, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या अनधिकृत कामे वाटपासाठी जबाबदार असणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर शासनाने काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२७-१२-२०१६) : (१) व (२) हे अंशतः खरे आहे.

सन २००८ ते सन २०१५ पर्यंत बांधकाम देखभाल व स्थापत्य अभियांत्रिकी सहाय्यक प्रमाणपत्र धारकास वर्ग - ७ मध्ये नोंदणीकरण करण्यात येवून त्यांना, वर्ग-५ अ मधील नोंदणीकृत स्थापत्य अभियांत्रिकी मधील पदवी व पदवीधारक सुशिक्षित बेरोजगार अभियंत्यासोबत एकत्रितरित्या ३३ टक्के कामांचे वाटप वार्षिक मर्यादेच्या अधिन राहून जिल्हा परिषदेमार्फत करण्यात आले आहे.

(३) व (४) याबाबत प्राप्त झालेल्या तक्रारीस अनुसरून विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद यांच्या आदेशानुसार लेखाधिकारी, जिल्हा परिषद जालना यांच्या मार्फत चौकशी करण्यात आलेली आहे. सदर चौकशी अहवालात दिनांक ०८.५.२००७ च्या शासन निर्णयातील परिच्छेद ३.२.८ च्या अर्थ विवरणाबाबत शासन स्तरावरून शंका निरसन करून घेण्याचे सुचित करण्यात आले होते.

त्यानुसार अति.मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद औरंगाबाद यांच्याकडून प्राप्त झालेल्या दिनांक १८.१.२०१६ च्या पत्रास अनुसरून शासन स्तरावरून दिनांक १५.०२.२०१६ च्या पत्रान्वये करण्यात आलेल्या मार्गदर्शनानुसार वर्ग-७ मधील नोंदणीकृत बांधकाम देखभाल व स्थापत्य अभियांत्रिकी सहाय्यक प्रमाणपत्र धारकांना सुशिक्षित बेरोजगार अभियंता म्हणून करण्यात येणारे काम वाटप बंद करण्यात आले आहे. तथापि, या प्रकरणी झालेल्या अनियमिततेबाबत फेर चौकशी करून त्यात दोषी आढळून येणाऱ्या संबंधित अधिकाऱ्यांविरुद्ध प्रचलित नियमानुसार आवश्यक ती कारवाई करण्याच्या सुचना दिनांक २.११.२०१६ च्या शासन पत्रान्वये विभागीय आयुक्त, औरंगाबाद विभाग यांना देण्यात आलेल्या आहेत.

मागेल त्याला शेततळे योजना राबविण्याकरिता शेतकऱ्यांना शेततळ्यासाठी निधी देण्याबाबत

(१०) ५४५८७ (२९-०८-२०१६). श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी), श्रीमती निर्मला गावित (इगतपूरी), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.समीर कुणावार (हिंगणघाट), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.विजय काळे (शिवाजीनगर), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (उस्मानाबाद), श्री.राहुल मोटे (परांडा), श्री.अजित पवार (बारामती), श्री.पांडुरंग बरोरा (शहापूर), श्री.वैभव पिचड (अकोले), अॅड.भीमराव धोंडे (आष्टी), श्री.बाबुराव पाचर्णे (शिरूर) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात माहे फेब्रुवारी २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान मागेल त्याला शेततळे नावाची योजना शासनाने जाहीर केली असून यात कमाल ५० हजार अनुदान देण्याचे जाहीर करण्यात आल्यानंतर या योजनेसाठी राज्यभरातील तब्बल ९६ हजार शेतकऱ्यांनी अर्ज केले यांपैकी सुमारे ७५ हजार शेतकऱ्यांनी विहित केलेली रक्कम भरून महाऑनलाईनवर सर्व कागदपत्रे अपलोड केले असल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शेतकऱ्यांच्या पिकांसाठी संरक्षित पाणी साठा करता यावा म्हणून मागेल त्याला शेततळे योजनेमध्ये बीड जिल्ह्यामध्ये ११७५ शेततळ्यांत मंजूरी दिल्याची बाब दिनांक ३१ मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले तसेच बीड जिल्ह्यामध्ये मनरेगाच्या माध्यमातून ११७३ शेततळ्यांना मंजूरी मिळूनही ७३९ कामांना अद्याप सुरुवात न केल्याने योजना अयशस्वी झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, नाशिक जिल्ह्यात मागेल त्याला शेततळे योजनेत मागणी केलेल्या सुमारे ११ हजार शेतकऱ्यांना पुढील वर्षापर्यंत प्रतीक्षा करावी लागणार असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, अहमदनगर जिल्ह्यातील १००० हून अधिक शेतकऱ्यांनी शेततळे करून ही त्यांना अनुदानापासून वंचित राहावे लागले असल्याची बाब माहे मे, २०१६ मध्ये वा

त्यादरम्यान निदर्शनास आल्याने या शेतकऱ्यांना त्यांनी केलेल्या शेततळ्याच्या अनुदानासाठी रुपये सात कोटी मिळण्याबाबतचा प्रस्ताव अहमदनगर जिल्हा कृषी विभागाने वरिष्ठ कार्यालयाकडे पाठविला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, नाशिक, बीड, अहमदनगर जिल्ह्यांमध्ये व माजलगाव, शिरूर, केज या तालुक्यांमध्ये शेततळ्यासाठी शेतकऱ्यांना एक लाख रुपये अनुदान देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (१०-०२-२०१७) : (१) होय.

(२) बीड जिल्ह्यात ३१ मे, २०१६ रोजी मागेल त्याला शेततळे योजने अंतर्गत १३७५ अर्जांना मंजूरी देण्यात आली होती. त्यापैकी ६१४ शेततळ्यांची आखणी करण्यात आली होती. सद्यःस्थितीत बीड जिल्ह्यात तालुकास्तरीय समितीने २५२१ अर्जांना मंजूरी दिली असून प्रतिक्रियादीत एकही अर्ज नाही. पूर्ण झालेल्या शेततळ्यांची संख्या ५२९ आहे. चालू कामे ७२ आहेत. कार्यारंभ आदेश व आखणी करून दिलेल्या शेततळ्यांची संख्या २५२१ आहे. पूर्ण झालेल्या शेततळ्यांपैकी ४९१ शेततळ्यांना २०६.९३ लक्ष इतके अनुदान वितरित करण्यात आले आहे. त्यामुळे योजना अयशस्वी झाली आहे, हे खरे नाही.

(३) नाशिक जिल्ह्यात मे, २०१६ अखेर शेततळे योजनेत सेवाशुल्क भरलेल्या शेतकऱ्यांची संख्या १४००४ होती. त्यापैकी तालुकास्तरीय समितीने ३०२० इतके अर्ज मंजूरी केले होते. प्रतिक्रियादीतील अर्जांची संख्या १११९ होती. कार्यारंभ आदेश संख्या १६८४ व आखणी केलेल्या शेततळ्यांची संख्या १०५१ होती. काम पूर्ण झालेल्या शेततळ्यांची संख्या १२० व चालू कामे २६१ होती.

सद्यःस्थितीत नाशिक जिल्ह्यात सेवा शुल्क भरलेल्या शेतकऱ्यांची संख्या १४,८१९ असून, तालुकास्तरीय समितीने ११०९४ अर्जांना मंजूरी दिली आहे. कार्यारंभ आदेश ४०३४ लाभार्थ्यांना देण्यात आले असून, आखणी केलेल्या शेततळ्यांची संख्या ३८३३ आहे. पूर्ण झालेली कामे ११३० असून, त्यापैकी १०३७ शेततळ्यांना रु. ४८२.९१ लक्ष इतके अनुदान अदा करण्यात आले आहे. चालू कामे २८२ आहेत.

(४) नियोजना विभागाच्या दि.१६.०५.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये मागेल त्याला शेततळे योजनेसाठी रु.१५० कोटी इतकर निधी अर्थसंकल्पित प्रणालीवर आयुक्त (कृषि) यांच्याकडे उपलब्ध करून देण्यात आलेला आहे. त्यापैकी रु.६९५ लक्ष इतका निधी अहमदनगर जिल्ह्याकडे वर्ग करण्यात आलेला आहे.

(५) व (६) नियोजन विभागाच्या दि.१६.०२.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये "मागेल त्याला शेततळे" योजनेची अंमलबजावणी करताना देय अनुदानाची कमाल रक्कम रु.५०,०००/- इतकी ठेवण्यात आली असून, त्यापेक्षा जास्त खर्च झाल्यास उर्वरित रक्कम संबंधीत लाभार्थ्यांने स्वतः खर्च करणे अनिवार्य करण्यात आले आहे.

**महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेअंतर्गत काम करणाऱ्या
मजूरांच्या मजूरीत वाढ करण्याबाबत**

- (११) ५५६४७ (२३-०८-२०१६). श्री.संगम थोपटे (भोर), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेतून जिल्ह्यात सन २०१५-१६ या वर्षात ८ कोटी ३९ लाख १० हजारांची कामे करण्यात आली असून त्यांना मजूरी मिळत नसल्याने हवेली, मावळ, मुळशीत त्यास अल्प प्रतिसाद मिळत असल्याचे माहे एप्रिल, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर योजनेतून गेल्या वर्षी फक्त १८१ रुपये मजूरी मिळत होती परंतु नागरीकरण वाढत असलेल्या तालुक्यात यापेक्षा जास्त मजूरी मिळत असल्याने या योजनेकडे मजूर दुर्लक्ष करित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेअंतर्गत काम करणाऱ्या मजूरांच्या मजूरीत वाढ करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. जयकुमार रावल (१०-०२-२०१७) : (१) नाही, महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेअंतर्गत मजूरांना १५ दिवसांच्या आता मजूरी प्रदान करणे कायद्याने बंधनकारक आहे. परंतु शासकिय किंवा तांत्रिक अडचणी असल्यासच मजूरी प्रदान करण्यास विलंब होतो.
- (२) हे अंशत खरे आहे. या भागामध्ये नागरीकरणाचे प्रमाण जास्त आहे. अशा ठिकाणी महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजना या योजनेला मागणी कमी प्रमाणात आहे. १ एप्रिल २०१५ पासून प्रतिदिन रु.१८१/- मजूरी शासन निर्णयाप्रमाणे देण्यात येत होती. परंतु १ एप्रिल २०१६ च्या शासन निर्णयानुसार, सद्यःस्थितीत रु.१९२/- प्रतिदिन मजूरी देण्यात येत आहे. तसेच वैयक्तिक लाभाच्या कामांना मागणी आहे.
- (३) महात्मा गांधी रोजगार हमी योजनेअंतर्गत काम करणाऱ्या मजूरांच्या मजूरीचे दर केंद्र शासनाकडून ठरविण्यात येतात. त्यामुळे राज्यशासनाकडून याबाबत कार्यवाही केली जात नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील दुष्काळी भागात विहिरी खोदण्याच्या कामात झालेला गैरकारभार

- (१२) ५५९१६ (२३-०८-२०१६). श्री.जयकुमार गोरे (माण), श्री.विजय वडेहीवार (ब्रम्हपूरी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.कुणाल पाटील (धुळे ग्रामीण), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी), श्री.अस्लम शेख (मालाड पश्चिम) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) राज्यातील दुष्काळी भागात ३३ हजार विहिरी खोदल्याचे शासनाने जाहिर केले होते, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, दुष्काळी भागात ३३ हजार विहिरी खोदल्याचे माहिती मा.मुख्यमंत्री कार्यालयासह सरकारच्या कोणत्याच विभागात माहिती उपलब्ध नसल्याचे बाब माहितीच्या अधिकारातून माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,
- (४) असल्यास, चौकशीनुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (०६-०२-२०१७) : (१) होय.

(२), (३) व (४) महात्मा गांधी नरेगा योजनेअंतर्गत सिंचन विहिरीची माहिती केंद्र शासनाच्या www.nrega.nic.in या संकेतस्थळावर दररोज अद्ययावत करण्यात येते. दिनांक २२ मार्च, २०१६ च्या माहिती अधिकाराच्या अर्जांमध्ये राज्यात खोदण्यात आलेल्या विहिरींची संख्या, लाभार्थ्यांचे नाव व पत्ता याची माहिती विचारण्यात आलेली होती. मनरेगा अंतर्गत घेण्यात आलेल्या विहिरींची माहिती संकेतस्थळावर सलग स्वरूपात उपलब्ध नव्हती. महात्मा गांधी नरेगा योजनेअंतर्गत सन २०१५-१६ मध्ये पूर्ण झालेल्या विहिरींच्या लाभार्थ्यांची यादी आता संकलित करण्यात आली असून माहे एप्रिल, २०१६ अखेर पूर्ण झालेल्या विहिरींची माहिती www.mahaegs.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

मागेल त्याला शेततळे योजनेचे अनुदान वाढवून देण्याबाबत

(१३) ५६४४४ (०१-०९-२०१६). श्री.बाबुराव पाचर्ण (शिरूर), श्री.किशोर पाटील (पाचोरा) :

सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) शासनाने मागेल त्याला शेततळे ही योजना शेतकऱ्यांसाठी जाहीर केली असूनही याकरिता ५० हजार रुपयांचे अनुदान देण्यात येते, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, ५ वर्षात एखाद्या तरी गावाची पैसेवारी ५० पैशा पेक्षा कमी असली पाहिजे ही अट घालण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) तसेच ५० हजार रुपयांच्या अनुदानात शेततळ्यांचे काम पूर्ण होऊ शकत नसल्याने जळगाव जिल्ह्यातील भडगाव-पाचोरा येथील शेतकऱ्यांना शेततळे योजनेचे अनुदान वाढवावे अशी मागणी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, सदर मागणीनुसार भडगाव-पाचोरा येथील शेतकऱ्यांसह राज्यातील शेतकऱ्यांना मागेल त्याला शेततळे योजनेतून १ लाख रुपये अनुदान करण्याबाबत व पैसेवारी ५० पैशा पेक्षा कमी असल्याची अट काढून टाकण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (१०-०२-२०१७) : (१) होय.

(२) विभागाच्या दि.१७ फेब्रुवारी, २०१६ शासन निर्णयामध्ये सदर अट अतर्भूत होती. मात्र दि.१० ऑक्टोबर, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये सदर अट शिथिल करण्यात आली आहे.

(३), (४) व (५) जळगाव जिल्ह्यातील भडगाव-पाचोरा येथील शेतकऱ्यांचे शेततळे योजनेचे अनुदान वाढविण्याची मागणी केलेली नाही. नियोजन विभागाच्या दि.१० ऑक्टोबर, २०१६ च्या शासन निर्णयान्वये ५० पैसे आपेवाराची अट शिथिल करण्यात येऊन "मागेल त्याला शेततळे" योजना संपूर्ण राज्यात राबविण्यास मान्यता देण्यात आली आहे. शेततळ्यासाठी किमा अनुदान ५०,०००/- पेक्षा जास्त असावे अशी मागणी भडगाव-पाचोरा येथील शेतकऱ्यांकडून प्राप्त झालेली नाही. तसेच दि.१७ फेब्रुवारी, २०१६ च्या शासन निर्णयानुसार रु.५०,०००/- पेक्षा जास्त खर्च झाल्यास उर्वरित रक्कम संबंधीत लाभार्थ्यांना स्वतः खर्च करणे आवश्यक आहे.

सांगली जिल्ह्यात केंद्र शासनाच्या महात्मा गांधी ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतील कामांचे अनुदान प्रलंबित असल्याबाबत

(१४) ५७२६४ (११-०८-२०१६). श्री.अनिल बाबर (खानापूर) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सांगली जिल्ह्यात केंद्र शासनाच्या महात्मा गांधी ग्रामीण रोजगार हमी योजनेतील कुशल कामांचे अनुदानच प्राप्त झाले नसल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यामुळे गेल्या ६ महिन्यापासून सदर कामाची देयके प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरचे अनुदान अद्यापपर्यंत प्राप्त न होण्याची कारणे काय आहेत व याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,

(४) असल्यास, चौकशीनुसार सदरचे अनुदान तातडीने देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (१०-०२-२०१७) : (१) होय. महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेअंतर्गत सर्व मजुरांची मजुरी तसेच कुशल देयके ही इएफएमएस द्वारे अदा केली जातात. कुशल देयके अदा करण्यासाठी संपूर्ण राज्यासाठी एकच खाते आहे. सदर खात्यामधून सर्व जिल्ह्यांना लागणारा निधी देयकांस संबंधित खाते क्रमांकावर अदा केला जातो.

सदर काळामध्ये कुशल कामासाठीचा आवश्यक निधी उपलब्ध नसल्यामुळे माहे, मे मधील कुशल देयके प्रलंबित राहिली होती. मात्र माहे, मे मध्येच कुशल अनुदान उपलब्ध झाल्यानंतर सर्व देयके अदा करण्यात आली आहेत.

(२) नाही. माहे, मे २०१६ पर्यंतची प्रलंबित कुशल देयके माहे, मे मध्येच अनुदान उपलब्ध झाल्यावर उपलब्ध रून देण्यात आली आहेत.

(३), (४) व (५) प्रश्न उद्भवत नाही.

बीड जिल्ह्यातील गेवराई पंचायत समितीमध्ये विहिरींच्या कामात झालेला गैरव्यवहार

(१५) ५७७६७ (०१-०९-२०१६). श्री.लक्ष्मण पवार (गेवराई) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बीड जिल्ह्यातील गेवराई पंचायत समिती अंतर्गत सन २०१५-१६ या वर्षामध्ये मनरेगा योजने अंतर्गत शासनाने ठरवून दिलेल्या निकषाप्रमाणे विहिरींचे वाटप झाले नसून सदरच्या विहिरींचे खोदकाम मजुरांमार्फत न करता यंत्राच्या सहाय्याने करण्यात येते त्यामुळे मजुरांवर उपासमारीची वेळ येत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, बीड जिल्ह्यातील गेवराई पंचायत समितीमध्ये नियमबाह्य वाटप चाललेल्या विहिरींच्या यादीस स्थगिती देऊनही सुरु करण्यात आलेल्या सिंचन विहिरींच्या कामात झालेल्या गैरव्यवहाराची चौकशी करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २८ डिसेंबर, २०१५ रोजी वा त्यासुमारास मा.ग्रामविकास मंत्री यांना लेखी निवेदन दिले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, त्या निवेदनाच्या अनुषंगाने मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी गेवराई पंचायत समितीच्या गटविकास अधिकाऱ्याला दिनांक १ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास पत्र देऊन चौकशी करण्याबाबत आदेश दिले होते परंतु चौकशी अधिकारी म्हणून नेमण्यात आलेले सह गटविकास अधिकारी व विस्तार अधिकारी यांनी ते स्वतः पंचायत समितीचे कर्मचारी असल्याने चौकशी केलेली नाही व परिणामी महात्मा गांधी राष्ट्रीय रोजगार हमी योजने अंतर्गत या गैरव्यवहाराची चौकशी होईपर्यंत कामाला स्थगिती देण्यात येऊनही सिंचन विहिरींची कामे सुरु आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, याबाबत शासनाने दोषींवर व त्यांना पाठीशी घालणाऱ्या अधिकाऱ्यांवर काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (०९-०२-२०१७) : (१) हे अंशतः खरे आहे.

महात्मा गांधी राष्ट्रीय ग्रामीण रोजगार हमी योजनेंतर्गत पंचायत समिती गेवराई जि.बीड येथे सन २०१५-१६ या आर्थिक वर्षात शासनाने ठरवून दिलेल्या विहित निकषांचा अवलंब न करता विहिरींचे वाटप झाल्याचे नसल्याचे निदर्शनास आले आहे. तथापि मजुरांवर उपासमारीची वेळ आलेली नसून मजुरांना मागणीप्रमाणे काम उपलब्ध करून देण्यात आले आहे.

(२) होय.

(३) हे खरे आहे.

(४) सदर प्रकरणी श्री.बी.डी.चव्हाण, तत्कालीन प्रभारी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, गेवराई यांना निलंबित करण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

सगरोळी (ता.बिलोली, जि.नांदेड) येथील प्राचीन तलावाच्या सुशोभीकरणाच्या कामाबाबत

(१६) ५७७९५ (२३-०८-२०१६). श्री.सुभाष साबणे (देगलूर) : सन्माननीय पर्यटन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सगरोळी (ता.बिलोली, जि.नांदेड) येथील प्राचीन तलावाच्या सुशोभीकरण कामास प्रादेशिक पर्यटन विकास योजनेअंतर्गत निधी उपलब्ध करून दिला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, कोणत्या कामासाठी किती रूपांचा निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे,
- (३) तसेच कामाची सद्यस्थिती काय आहे ?

श्री. जयकुमार रावल (१३-०२-२०१७) : (१) नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नांदेड जिल्ह्यातील दंगलूर व बिलोली या तालुक्यातील "क" वर्ग पर्यटन स्थळाच्या विकास कामासाठी निधी मिळण्याबाबत

(१७) ५७८१६ (२३-०८-२०१६). श्री.सुभाष साबणे (देगलूर) : सन्माननीय पर्यटन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नांदेड जिल्ह्यातील वेळकोणी नृसिंह मंदिर, संगम महादेव मंदिर, वेळकोणी (खु.) कृष्णमंदिर, लघुळ मारोती मंदिर, मलकापूर हनुमान मंदिर (ता.बिलोली) तसेच खानापूर महादेव मंदिर, शेळगांव नृसिंह मंदिर, करडखेड महादेव मंदिर, होडल भवानी मंदिर (ता.देगलूर) या "क" वर्ग पर्यटन स्थळांच्या विकास कामांचे अंदाजपत्रक शासनास प्राप्त झाले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर अंदाजपत्रकास मंजूरी देण्यात आली आहे काय तसेच निधी उपलब्धतेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे.
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (१०-०२-२०१७) : (१) नाही. तथापि जिल्हा नियोजन समितीच्या "क" वर्ग पर्यटन स्थळ विकास योजनेंतर्गत शेळगाव नृसिंह मंदिर, करडखेड महादेव मंदिर येथील दोन विकास कामांचे अंदाजपत्रक जिल्हा नियोजन समितीकडे प्राप्त झाले होते.

(२) वरील प्राप्त अंदाजपत्रकानुसार दोन कामांना मंजूरी देऊन निधी उपलब्ध करून देण्यात आला आहे.

(३) विलंबाचा प्रश्न उद्भवत नाही.

कोल्हापूर जिल्हयातील कळंबा तलावातील ७० टक्के गाळ शिल्लक असल्याबाबत

(१८) ५८३५८ (०१-०९-२०१६). डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले), श्री.चंद्रदीप नरके (करवीर) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोल्हापूर जिल्हयातील कळंबा तलावातील ७० टक्के गाळ शिल्लक असल्याचे माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, गाळ काढण्याच्या कामावर नियंत्रण व नियोजनाचा अभाव असल्याने गाळमुक्ती उपक्रम अयशस्वी झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले,
- (४) असल्यास, चौकशीनुसार पुढे कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे ?

श्री. गिरीष महाजन (०५-१२-२०१६) : (१) नाही.

(२) नाही.

(३) नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोल्हापूर जिल्हयातील मागासवर्गीय, महिला व बाल कल्याण व अपंगाच्या विकासासाठी असणारा निधी अखर्चित असल्याबाबत

(१९) ५८३९३ (२६-०८-२०१६). डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले), श्री.चंद्रदीप नरके (करवीर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) कोल्हापूर जिल्हयातील मागासवर्गीय, महिला व बाल कल्याण व अपंगाच्या विकासासाठी असणारा निधी ज्या ग्रामपंचायती खर्च करणार नाहीत, त्या ग्रामपंचायतीचे सरपंच, ग्रामसेवक व सदस्य यांच्यावर कारवाई करण्याचे आदेश ग्रामपंचायत विभागाचे उपमुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान दिले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, त्यानुसार आतापर्यंत किती ग्रामपंचायतीवर कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (१०-०२-२०१७) : (१) होय, हे अंशतः खरे आहे.

मुख्य कार्यकारी अधिकारी जिल्हा परिषद कोल्हापूर यांच्या कार्यालयाकडील दिनांक १५/०३/२०१६ व दिनांक ३१/३/२०१६ रोजीच्या पत्रान्वये सर्व ग्रामपंचायतींना मागासवर्गीय, महिला बाल कल्याण व अपंगाच्या कल्याणासाठी अनुशेषांसह खर्च करण्याबाबत ग्रामपंचायतींना सक्त सूचना देण्यात आल्या आहेत. सदरचा खर्च न झाल्यास सरपंच, ग्रामसेवक व सदस्य यांचेवर कारवाईचा प्रस्ताव करण्यात येईल अशाही सूचना देण्यात आल्या आहेत.

(२) व (३) सन २०१५-१६ मध्ये मा.उच्च न्यायालयाच्या आदेशास अनुसरून प्रदिर्घ कालावधीसाठी ग्रामपंचायत करवसुलीस स्थगिती होती व करवसुली हे ग्रामपंचायतीच्या उत्पन्नाचा मुख्य स्त्रोत असल्याने ग्रामपंचायत स्वनिधीमध्ये अपेक्षित रक्कम जमा झाली नाही. त्यामुळे मागासवर्गीय, महिला बालकल्याण व अपंगांच्या विकासासाठी उद्दिष्टानुसार ग्रामपंचायतींना खर्च करता आला नाही. तथापि जिल्ह्यातील ग्रामपंचायतीकडून उपरोक्त बाबींवर अनुशेष व सन २०१६-१७ च्या उद्दिष्टांसह खर्च करण्याची कार्यवाही सुरु आहे. त्यामुळे कोणत्याही ग्रामपंचायतींवर कारवाई करण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

ग्राम पंचायत हद्दीतील जाहिरात फलकांवर शुल्क आकारण्यास परवानगी देण्याबाबत

(२०) ६०५१० (२६-०८-२०१६). श्री.राहूल कुल (दौंड) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) ग्रामपंचायतींचे उत्पन्न वाढविण्यासाठी ग्राम पंचायत हद्दीतील जाहिरात फलकांवर शुल्क आकारण्यास परवानगी देण्याबाबत मा. ग्रामविकास मंत्री यांना माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर मागणीच्या अनुषंगाने ग्रामपंचायत हद्दीतील जाहिरात फलकांवर शुल्क आकारण्याची परवानगी देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२८-१२-२०१६) : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

सांगली जिल्ह्यातील काही ग्रामपंचायतीमध्ये लेखा परीक्षण न झाल्याबाबत

(२१) ६१५५८ (२६-०८-२०१६). श्री.धनजय (सुधीर) गाडगीळ (सांगली) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सांगली जिल्ह्यातील काही ग्रामपंचायतीमध्ये गैरव्यवहार झाल्यामुळे मागील काही वर्षांपासूनचे लेखापरीक्षण न झाल्याची बाब माहे मे २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, अश्या ग्रामपंचायतींची संख्या किती आहेत,
- (३) असल्यास, या प्रकरणाची चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,
- (४) असल्यास, चौकशीनुसार ग्रामपंचायतीमध्ये गैरव्यवहार करणाऱ्या दोषी व्यक्तींवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (१८-०१-२०१७) : (१) संचालक, स्थानिक निधी लेखा, लेखापरीक्षा संचालनालय, महाराष्ट्र राज्य यांचेकडून लेखा परिक्षणाची विशेष मोहीम हाती घेणेत आली होती. त्यामध्ये सांगली जिल्ह्यातील १३ ग्रामपंचायतींनी लेखापरीक्षणास अभिलेख उपलब्ध करून दिले नव्हते. ही बाब विभागीय आयुक्त यांनी दि. २८/०८/२०१६ च्या पत्रान्वये जिल्हा परिषद, सांगली यांच्या निदर्शनास आणून दिली आहे. त्यानुसार लेखापरीक्षणासाठी आवश्यक अभिलेख उपलब्ध करून देणेबाबत, मुख्य कार्यवाही अधिकारी, जिल्हा परिषद, सांगली यांचेकडून संबंधित ग्रामपंचायतींना सूचना देण्यात आलेल्या होत्या.

(२) व (३) १३ ग्रामपंचायतीपैकी ६ ग्रामपंचायतीने अभिलेख निधी लेखापरीक्षणासाठी सहाय्यक संचालक स्थानिक निधी लेखा यांना पाठविणेत आले असून त्यांचे लेखापरीक्षण करणेत आले आहे. उर्वरित ७ ग्रामपंचायती पैकी २ ग्रामपंचायतीचे अभिलेख लेखा परीक्षणासाठी उपलब्ध झाले असून त्यांचे लेखापरीक्षण करणेसाठी दिनांक निश्चिती बाबत सहाय्यक संचालक स्थानिक निधीलेखा यांच्याशी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद सांगली यांच्या पत्रव्यवहार सुरु आहे.

(४) उर्वरित ५ ग्रामपंचायतीचे अभिलेख उपलब्ध न झालेले त्यांचेवर महाराष्ट्र ग्रामपंचायत अधिनियम कलम १७९ नुसार कारवाई प्रस्तावित करणेची कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**सातपाटी-मुरबे (ता.जि.पालघर) खाडीतून प्रवास करणाऱ्या प्रवाशांसाठी
लाईफ जाकिटची सोय करण्याबाबत**

(२२) ६१५७३ (२९-०८-२०१६). श्री.अमित घोडा (पालघर) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सातपाटी-मुरबे (ता.जि.पालघर) खाडीतून प्रवास करणाऱ्या प्रवाशांची वाहतूक करण्यासाठी दिनांक १ एप्रिल ते ३१ मार्च मध्ये वा त्यादरम्यान एक - एक वर्षाचा ठेका सातपाटी आणि मुरबे ग्रामपंचायतीला पंचायत समितीमार्फत दिला जातो या प्रवासी वाहतुकीचा ठेका घेताना महाराष्ट्र मेरी टाईम बंदर विभागासह तत्सम विभागाच्या परवानग्या घेणे बंधनकारक असतांना आतापर्यंत अशा रितसर परवानग्या न घेताच बेकायदेशीररित्या प्रवासी वाहतूक सुरु आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, दिनांक १ एप्रिलपासून मुरबे येथील व्यावसायिकांला हा वाहतूकीचा ठेका मिळणार होता परंतु त्यांनी बोटीबाबत आवश्यक ती कागदपत्रे सादर केली नसल्याने त्यांना ठेका मिळाला नाही व त्यामुळे छोट्या होडयामधून जास्त प्रवासी घेऊन वाहतूक सुरु झाल्याने दिनांक १६ एप्रिल,२०१६ रोजी वा त्यासुमारास होडी उलटून एकाचा मृत्यू झाला,हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, तहसिलदार व गटविकास अधिकारी, पालघर यांनी चांगल्या प्रशस्त बोटीची व्यवस्था करून तिच्यावर लाईफ जाकिटची सोय करण्याबाबत ग्रामस्थांची गेली २० वर्षांपासून मागणी करित असून सुध्दा यावर कोणतीही कार्यवाही केली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

- (५) असल्यास, तदनुसार प्रशस्त बोटीची व्यवस्था करून तिच्यावर लाईफ जाकिटची सोय करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (०३-०१-२०१७) : (१) हे खरे आहे.

(२) अंशतः खरे आहे.

सहा.पोलीस निरीक्षक सागरी पोलीस ठाणे सातपाटी यांच्या दिनांक १८.१०.२०१६ जा.क्र. ३२१९ च्या पत्रान्वये दिनांक १६.०४.२०१६ रोजी दुपारी १५.४५ वाजण्याच्या सुमारास मुरबे येथून खाजगी लहान बोट (डिग्गी) तून सातपाटी येथे येत असताना मुरबे खाडीत बोट हलल्याने त्याचा तोल जावून बोट बुडाली त्यात मयत दिपक पांडुरंग मेर याचा बडून मृत्यू झाला.

(३) हे खरे नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) वाहतुकीसाठी बोटीकरीता लिलाव प्रक्रिया करताना सुरक्षिततेसाठीच्या शर्तीमध्ये लाईफ जॅकेटची सोय करण्याची तरतूद केली आहे.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यात सिंथेटिक यंत्रमागधारकांचे जुने व्हॅटचे परतावे त्वरित मिळणेबाबत

(२३) ६२०५५ (२२-०८-२०१६). डॉ.सुजित मिणचेकर (हातकणंगले) : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्यात सिंथेटिक सुतावरील आकारण्यात येणारा व्हॅट पाच टक्क्यांवरून दोन टक्क्यांवर आणावा व यंत्रमागधारकांचे जुने व्हॅटचे परतावे त्वरित मिळवून द्यावेत, अशी मागणी यंत्रमागधारकांनी माहे मार्च, २०१६ मध्ये वा त्या दरम्यान केली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तत्कालिन शासनाने कॉटन यार्नवर व्हॅट पाच टक्क्याऐवजी दोन टक्के करावा तसेच व्हॅट परताव्याची मागणी केल्यानंतर त्याला त्वरित मंजूरी देण्यात यावी, असे परिपत्रक काढले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, परताव्याची पध्दत अत्यंत क्लिष्ट असल्यामुळे परतावा मिळण्यास तीन ते चार वर्षांचा कालावधी खर्ची पडत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, या संदर्भात शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (०६-०२-२०१७) : (१) होय.

(२) होय.

(३) नाही. वर्षाकरिता व्यापाऱ्यांचा सनदी लेखापालाचा अहवाल (फॉर्म नं.७०४) प्राप्त होताच ४५ दिवसामध्ये अहवालावर प्रक्रिया करून व्यापाऱ्यास देय परताव्याच्या ९०% परतावा देण्यात येतो. उर्वरित परतावा निर्धारणा करून देण्यात येतो.

(४) लागू नाही.

(५) लागू नाही.

संत ज्ञानेश्वर (ता.पैठण, जि.औरंगाबाद) या प्रसिद्ध उद्यानाची झालेली दुरवस्था

(२४) ६२४९३ (२९-०८-२०१६). श्री.संदीपानराव भुमरे (पैठण) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जगप्रसिद्ध म्हैसूर उद्यानाच्या संकल्पनेतून आकारास आलेले संत ज्ञानेश्वर उद्यान पैठण येथे असून जायकवाडी धरणाच्या कुशीत असलेल्या या उद्यानाचे फार मोठे आकर्षण असून लाखो पर्यटक या उद्यानाला भेट देत असतात परंतु आजच्या घडीला जलसंपदा खात्याच्या अखत्यारीतील या उद्यानाची स्थिती अत्यंत दयनीय असून एकही जल फवारा सुरु नाही, बागेची देखभाल नाही, पर्यटकांच्या आकर्षणाच्या सर्व बाबी बंद आहेत त्यामुळे पर्यटनाच्या दृष्टीने व पर्यावरणाच्या दृष्टीने मोठे नुकसान होत असून पर्यटकांची संख्या कमी झाली असल्याने स्थानिक नागरीकांचे वेगवेगळे छोटे उद्योग बंद पडून आर्थिक नुकसानही झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या बाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, तदनुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (२७-१२-२०१६) : (१) अंशतः खरे आहे.

सद्यःस्थितीत संत ज्ञानेश्वर उद्यानाच्या देखभाल दुरुस्तीसाठी पुरेसा निधी उपलब्ध होत नसल्याने तसेच जलसंपदा विभागाकडे अपुरे मनुष्यबळ उपलब्ध असल्याने देखभाल दुरुस्ती करण्यामध्ये अडचणी निर्माण होत आहे.

या परिस्थितीत उद्यानाची देखभाल दुरुस्ती पैठण येथील खुल्या जिल्हा कारागृहातील बंदीवानांकडून करण्यात येत आहे.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) उद्यान विकासाचा प्रस्ताव पर्यटन विभागाकडे पाठविण्यात आला आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील दुष्काळग्रस्त भागात रोजगार हमी योजनेतर्गत (नरेगा)

मागेल त्याला काम देण्याबाबत

(२५) ६२५७३ (२४-०८-२०१६). श्री.बाळासाहेब थोरात (संगमनेर), डॉ.पतंगराव कदम (पलूस कडेगाव), श्री.डी.एस.अहिरे (साक्री) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) महाराष्ट्राने १९७२ च्या दुष्काळावरील उपाययोजनांचा भाग म्हणुन सुरु केलेली आणि पुढे केंद्र सरकारमार्फत देशभर लागू झालेली रोजगार हमी योजनेतर्गत (नरेगा) राज्यातील दुष्काळग्रस्त भागात कामाची मागणी असूनही ६८ टक्के गांवातून कामे सुरुच करण्यात आली नाहीत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रोजगार हमी योजनेतर्गत मागेल त्याला काम देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली आहे वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (०७-०२-२०१७) : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नवाटोला (ता.सालेकसा, जि.गोंदिया) येथे मग्यारोहयो अंतर्गत गावोगावी

काम सुरु असलेल्या मजूरांना सोयीसुविधा पुरविण्याबाबत

(२६) ६२५८५ (२४-०८-२०१६). श्री.संजय पुराम (आमगाव) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नवाटोला (ता.सालेकसा, जि.गोंदिया) येथे मग्यारोहयोअंतर्गत गावोगावी कामे सुरु असलेल्या मजूरांसाठी सुरक्षेच्या दृष्टीने कसल्याही प्रकारची साधने विशेषतः पिण्याचे पाणी व प्रथमोपचारपेटी यासारख्या सोयीसुविधा ठेवण्यात आल्या नसल्याने मजूरांची गैरसोय होत असल्याची बाब माहे मे, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणाची चौकशी केली आहे व त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, चौकशीनुसार नवाटोला येथील रोहयो मजूरांना सोयीसुविधा पुरविण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (१०-०२-२०१७) : (१) मग्यारोहयो अंतर्गत सन २०१६-१७ मध्ये नवाटोला (ता.सालेकसा, जि.गोंदिया) येथे वनतलाव खोलीकरण व वरसलग बांधकाम नं.क्र.१८७२ व तलाव खोलीकरण व सलग बांधकाम कोटीटोला नवाटोला क.नं. १८५८ तसेच ग्रामपंचायत स्तरावर कोसमतर्हा नवाटोला येथे तलावाच्या गाळ काढण्याची कामे करण्यात आली आहेत.

शासनाच्या दि.२६.०८.२००३, दि.२२.१०.२०१० व ०१.०४.२०१६ च्या शासन निर्णयान्वये मजूरांना पिण्याचे पाणी कामाच्या ठिकाणी पुरवण्याचे दर व मजूरांच्या स्वतःच्या हत्यारांचे भाडे (रु.२/- प्रति मनुष्यदिन) व धार लावण्याचा खर्च (रु.२/- प्रति मनुष्यदिन) नुसार देण्यात आलेल्या सुचनानुसार उक्त कामांवरील मजूरांची व्यवस्था करण्यात आली होती. तसेच, मजूरांना आरोग्यासाठी प्रथमोचाराची व्यवस्था व तात्पुरत्या नियोजनाची सोय करण्यात आली होती. सबब मजूरांची गेरसोय झालेली नाही.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

तिवसा (जि.अमरावती) येथील श्री. ब्रह्मचारी महाराज संस्था, रेवसा या तीर्थस्थळामधील मुलभूत सोयी-सुविधा व इतर विकास कामाकरिता निधी मिळण्याबाबत

(२७) ६२६९४ (२४-०८-२०१६). अॅड.यशोमती ठाकूर (तिवसा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) तिवसा (जि.अमरावती) येथील श्री. ब्रह्मचारी महाराज संस्था, रेवसा या तीर्थस्थळामधील मुलभूत सोयी-सुविधा व इतर विकास कामाकरिता रुपये ९.०० कोटीची मागणी येथील नागरीकांनी केली असून याबाबतचे निवेदन स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ३० एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास मा. राज्यमंत्री सार्वजनिक बांधकाम यांना दिले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर निवेदनावर शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२८-१२-२०१६) : (१) व (२) सदरचे निवेदन या विभागास प्राप्त झालेले नाही. तथापि, श्रीक्षेत्र मुरलीधर व ब्रह्मचारी संस्थान, रेवसा, जि.अमरावती या तीर्थक्षेत्रास ग्रामीण तीर्थक्षेत्र विकास योजनेअंतर्गत राज्य निकष समितीच्या दिनांक १५ ऑक्टोबर, २०१६ रोजी झालेल्या बैठकीत "ब" वर्ग दर्जा देण्यात आला आहे. तसेच सन २०१५-१६ या वर्षीत सदर तीर्थक्षेत्राच्या ठिकाणी भक्तनिवास, स्वच्छतागृह व संरक्षण भिंत या कामाकरिता एकूण रु.१११.४० लक्ष इतका निधी मंजूर करण्यात आला असून, त्यापैकी रु.२२.२८ लक्ष इतका निधी जिल्हा परिषद, अमरावती यांना वितरीत करण्यात आला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

बाभुळगांव (जि.यवतमाळ) येथील खर्डा लघुपाटबंधारेच्या योजनेच्या सर्वेक्षणात तफावत असल्याबाबत

(२८) ६२८११ (२९-०८-२०१६). डॉ.अशोक उईके (राळेगाव) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) बाभुळगांव (जि.यवतमाळ) येथील खर्डा लघुपाटबंधारेच्या योजनेचे सर्वेक्षणात बुडीत क्षेत्र किती व नव्याने किती याबाबत लघुपाटबंधारेच्या विभागाच्या माहितीमध्ये तफावत आढळून आल्याचे दिनांक २४ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निर्देशनास आले, हे खरे आहे काय,

- (२) तसेच खर्चा प्रकल्पाबाबत चुकीचे सर्वेक्षण केल्याने अतिरिक्त खर्च झाला असल्याने सर्वेक्षणामध्ये सरळ गावाचे पुर्नवसन करणे भाग पडले, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, त्या वाढीव खर्चाची वसुली करण्याबाबत व चुकीचे सर्वेक्षण करणाऱ्या अधिकाऱ्यावर कारवाई करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०४-०१-२०१७) : (१) होय.

प्रकल्पाचे काम फेब्रुवारी २००८ मध्ये सुरु झाले असून प्रकल्पाची पुर्ण संचय पातळीची प्रक्षेत्रावर आखणी करतेवेळी ऑक्टोबर, २००९ मध्ये सदर बाब निदर्शनास आली.

(२) होय.

सरळ गावाचे पुनर्वसन व वाढीव बुडीत क्षेत्रामुळे मुळे प्र.मा. पेक्षा जादा खर्च होणार आहे.

(३) संबंधित अधिकाऱ्यांनी केलेल्या अनियमितेबाबत शिस्तभंग विषयक कार्यवाहीचा प्रस्तावाच्या अनुषंगाने जबाबदार अधिकाऱ्यांवर शासन स्तरावरून जापन बजावण्यात आलेले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे हसनाळ (प.दे.) (ता.मुखेड, जि.नांदेड) येथील
ग्रामसेवकाने केलेला गैरव्यवहार**

(२९) ६२९६० (२०-०८-२०१६). श्री.जानराज चौगुले (उमरगा) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे हसनाळ (प.दे.) (ता.मुखेड, जि.नांदेड) येथील ग्रामसेवक उमाकांत येडे यांनी तेथील लाभार्थ्यांच्या नावे असलेला शौचालयाचा तीन लाख रुपयांचा निधी परस्पर घेतल्याची तक्रार सरपंच ग्रामपंचायत हसनाळ (पदे) यांनी मा.मुख्यकार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद नांदेड यांच्याकडे केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणी चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, चौकशीनुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२८-१२-२०१६) : (१) नाही.

(२) होय. चौकशी अंती निर्मल भारत अभियान अंतर्गत मौजे हसनाळ (पदे) साठी माहे जानेवारी, २०१४ मध्ये रु.२३००००/- इतकी रक्कम अग्रिम स्वरूपात प्रति शौचालय रु.४६००/- प्रमाणे एकूण ५० शौचालयासाठी दिली होती. त्यानंतर प्रोत्साहन रक्कमेत प्रति लाभार्थी रु.१२०००/- एवढी वाढ झाल्याने सदर कामी ग्रामसेवक श्री. उमाकांत येडे यांनी ६ लाभधारकांना रु.२,३०,०००/- निधी पैकी प्रती लाभार्थी रु.१२०००/- प्रमाणे रु.७२०००/- वाटप

केला आहे. सदर ग्रामसेवकाची बदली झाल्यामुळे त्यांनी शौचालयाचे काम न करता उर्वरित अनुदानाची रक्कम रु.१,५८,०००/- इतकी शासन खाती भरणा केली आहे.

(३) विलंबाने अग्रिम रकमेचा भरणा केल्यामुळे संबंधित ग्रामसेवका विरुद्ध शिस्तभंगाची कार्यवाही प्रस्तावित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

भंडारा जिल्ह्यातून वाहणारी वैनगंगा नदी व गोसे धरणाच्या पाण्याचे शुद्धीकरण करण्याबाबत

(३०) ६३२७८ (२९-०८-२०१६). श्री.रामचंद्र अवसरे (भंडारा) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) वैनगंगा नदीवर बांधण्यात आलेले भंडारा जिल्ह्यातील गोसे धरण राष्ट्रीय प्रकल्पाचे पाणी नाग नदीच्या सांडपाण्यामुळे प्रदूषित झाले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गोसे धरणाचा बक वाटर ४५ किमी पर्यंत वैनगंगा नदीत पसरल्यामुळे संपूर्ण पाणी अत्यंत प्रदूषित झाले असून या दुषित पाण्याचा पुरवठा नदीलगतच्या गावामध्ये केला जात आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सुधारित राष्ट्रीय जलनीती २०१२ च्या अटी शर्तीचे मोठ्या प्रमाणात उल्लंघन होत असून सन १९९० च्या सर्वेक्षणात वैनगंगा नदीला सर्वात शुद्ध नदी म्हणून स्थान देण्यात आले होते परंतु दुषित पाण्यामुळे नागरिकांच्या स्वास्थ्याचा धोका निर्माण झाला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, वैनगंगा नदी व गोसे धरणाचे पाणी शुद्धीकरण करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (२९-१२-२०१६) : (१) होय.

(२) नाही.

(३) नाही.

(४) नागपूर महानगरपालिका, नागपूर यांचेमार्फत नागपूर येथे सांडपाणी शुद्धीकरणाचे अद्ययावत नियोजन करण्यात आले असून टप्प्याटप्प्याने सांडपाणी शुद्धीकरण प्रकल्पाचे बांधकाम सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्यातील ९०६३ ग्रामपंचायतीमध्ये गेल्या ३ वर्षांपासून रोजगार हमी योजनेतर्गतची कामे प्रलंबित असल्याबाबत

(३१) ६३४४० (२९-०८-२०१६). डॉ.राहूल पाटील (परभणी) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मराठवाड्यातील परभणी, नांदेड, हिंगोली यासह राज्यातील ९०६३ ग्रामपंचायतीमध्ये गेल्या ३ वर्षांपासून दुष्काळी परिस्थिती निर्माण झालेली असतानाही ग्रामपंचायतींमध्ये शासनाने रोजगार हमी योजनेतर्गत कामे केलेली नाहीत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, दुष्काळग्रस्त भागात उपजीविकेचे साधन रोजगार व रोजगार नसल्याने त्या भागातील ग्रामस्थांनी गावाबाहेर स्थलांतर केले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, दुष्काळी भागात रोजगार हमी योजने अंतर्गत कामे सुरु न करण्याची कारणे काय आहेत व यासाठी जबाबदार असणाऱ्या अधिकारी व कर्मचारी यांच्यावर शासनाने काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (०७-०२-२०१७) : (१) अंशतः खरे आहे.

राज्यात सन २०१३-१४ मध्ये एकूण १,१२,३९९ सन २०१४-१५ मध्ये १,१६,९०२ व सन २०१५-१६ मध्ये २,०३,६६८ इतकी कामे शेल्वर घेण्यात आली होती. तथापि, मगाराग्राह्यो ही योजना मागणी आधारीत असून सन २०१५-१६ मध्ये २८,७०७ ग्रामपंचायतींमध्ये शेल्वर कामे उपलब्ध असूनही कामाची मागणी झाली नाही. दि. १५.१०.२०१६ पावेतो या वर्षात निरंक खर्च असलेल्या ग्रामपंचायतींची संख्या ७७७१ आहे. त्यामुळे या ग्रामपंचायतींमध्ये रोजगार हमी योजनेतर्गत कामे करता आली नाहीत.

(२), (३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

गोसेखुर्द प्रकल्प बाधित क्षेत्रातील गावांचे पुनर्वसन करण्याबाबत

- (३२) ६३५११ (२९-०८-२०१६). **श्री.रामचंद्र अवसरे (भंडारा) :** सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) भंडारा जिल्ह्यातील गोसे खुर्द प्रकल्पाचे बांधकाम पूर्ण झाले असून ३३ वक्रद्वारे बंद करून धरणात पाणी अडविणे सुरु झाले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पवनी तालुक्यातील नेरला, सुरबोडी, खापरी, भंडारा तालुक्यातील निमगाव व तिडडी येथील शेतजमीन बाधित झाली असून त्यांनी पुनर्वसनाची मागणी केली आहे काय, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,
- (४) असल्यास, चौकशीनुसार बाधित गावांचे पुनर्वसन करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०२-०१-२०१७) : (१) होय.

(२) होय.

(३) होय.

महाराष्ट्र प्रकल्पबाधीत व्यक्तित्ते पुनर्वसन अधिनियम १९८६ मधील तरतुदीनुसार पवनी तालुक्यातील नेरला व खापरी ही गावे पुनर्वसनाकरीता पात्र आहेत.

पवनी तालुक्यातील सुरबोडी, हे पुनर्वसन अधिनियमातील तरतुदीनुसार पुनर्वसनाचे व्याप्तीत मोडत नाही तसेच तांत्रिक व आर्थिक दृष्ट्या योग्य होणार नसल्याचे अभिप्राय आहेत.

भंडारा तालुक्यातील निमगांव व तिडडी बाबत प्रकल्पबाधीत व्यक्तींचे पुनर्वसन अधिनियम, १९८६ नुसार पुनर्वसनाकरीता पात्र नाही.

(४) मौ.नेरला व खापरी गावाचे पुनर्वसन प्रक्रिया सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोयना व कोळकेवाडीचे सहा उपविभाग बंद करण्याचा घेतलेला निर्णय

(३३) ६३७५० (१८-०८-२०१६). श्री.सुनिल केदार (सावनेर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), डॉ.संतोष टारफे (कळमनुरी) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जलसंपदा विभागाकडे असलेल्या विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ, नागपूर अंतर्गत दोन सिंचन व्यवस्थापन महामंडळे निर्माण करण्यासाठी कृष्णा खोऱ्यातील दोन मंडळ कार्यालये, विदर्भ पाटबंधारे विकास महामंडळ अंतर्गत मंडळ कार्यालयाच्या निर्मितीसह दिनांक १ जुलै, २०१६ रोजी पासून कार्यान्वित करण्याचा निर्णय घेण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मुख्य अभियंता (विप्र) जलसंपदा विभाग, पुणे अंतर्गतचे कुकडी प्रकल्प मंडळ पुणे व मुख्य अभियंता (स्थापत्य) जलविद्युत प्रकल्प पुणे अंतर्गत कोयना बांधकाम मंडळ सातारा या बांधकाम कार्य प्रकारातील दोन मंडळ कार्यालयाचे सिंचन व्यवस्थापन कार्य प्रकारात रूपांतरित करून कार्यरत असलेले काही विभाग, उपविभाग यांच्या नियंत्रणात दिनांक १० जून, २०१६ च्या शासन निर्णयानुसार बदल करण्यात आला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या निर्णयामुळे कृष्णा खोऱ्यातील पाटबंधारे प्रकल्पावर त्याचा परिणाम होणार असल्याने लोकांच्यामध्ये तीव्र असंतोष पसरला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदर निर्णयाची सर्वसाधारण कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०६-०१-२०१७) : (१) होय.

(२) होय.

(३) नाही.

(४) कृष्णा खोऱ्यातील कुकडी प्रकल्प मंडळ, कोयना बांधकाम मंडळ व कृष्णा कोयना उपसा सिंचन योजना मंडळाकडील प्रकल्पांची बहुतांशी बांधकामे संपलेली असल्याने त्यांची तेथे आवश्यकता नव्हती. तसेच सिंचन व्यवस्थापनात सुसुत्राता आणण्याच्या दृष्टीने व्यवस्थापन मंडळाची पुनर्रचना आवश्यक होती यानुसार कृष्णा खोऱ्यातील पुरेसे काम नसल्यामुळे अतिरिक्त ठरलेली कार्यालये वापरात येणाऱ्या दृष्टीने सदर निर्णय घेण्यात आला आहे. तसेच खोऱ्यातील प्रकल्पांच्या कामावर त्याचा परिणाम होणार नाही अशी कार्यवाही केली आहे.

जिल्हा परिषद वर्धा व पंचायत समिती वर्धा आणि देवळी येथील मॉड्युलर फर्निचर कामामध्ये झालेली अनियमितता

(३४) ६३७७७ (१०-०८-२०१६). श्री.रणजीत कांबळे (देवळी), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) :

सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जिल्हा परिषद, वर्धा व पंचायत समिती, वर्धा आणि देवळी येथील मॉड्युलर फर्निचर कामामधील अनियमिततेबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद अमरावती यांच्याकडे माहे मार्च, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान तक्रार केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, पंचायत समिती, देवळी आणि वर्धा येथील कामास बांधकाम समितीने दिनांक २३ मार्च, २०१६ रोजी मंजूरी दिली परंतु मंजूरीच्या आधीच दिनांक २० मार्च, २०१५ रोजी कामाचा कार्यारंभ करण्याचा आदेश दिला, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, जिल्हा परिषद, वर्धा व पंचायत समिती, वर्धा आणि देवळी येथील मॉड्युलर फर्निचर कामामधील अनियमिततेबाबत दोषींवर शासनाने काय कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (०३-०१-२०१७) : (१) अंशतः खरे आहे.

या प्रकरणी स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी समिती सभा जिल्हा परिषद, वर्धा यांच्याकडे विचारणी केली आहे.

(२) व (३) होय.

या अनियमिततेबाबत जिल्हा परिषदेने असा प्रकार पुन्हा होऊ नये म्हणून संबंधितांना कारणे दाखवा नोटीस दिली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सोलापूर जिल्हापरिषदेतील महाराष्ट्र विकास सेवा वर्ग-१ व वर्ग-२ ची पदे भरण्याबाबत

(३५) ६३९३७ (११-०८-२०१६). श्री.बबनराव शिंदे (माढा) :

सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर जिल्हा परिषदेतील महाराष्ट्र विकास सेवा वर्ग-१ व वर्ग-२ व याव्यतिरिक्त पदे भरण्याचा प्रस्ताव मा.मुख्यमंत्री व मा.ग्रामविकास मंत्री यांचेकडे जिल्हापरिषद सोलापूर यांनी माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान पाठविण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रस्तावास मंजूरी देवून पदे भरणेबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२८-१२-२०१६) : (१) नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**माजलगाव (जि.बीड) तालुक्यातील रोशनपुरी धरणाच्या बंधान्याला
दरवाजे नसल्याने पाणी वाहून जात असल्याबाबत**

(३६) ६४००७ (०१-०९-२०१६). श्री.आर. टी. देशमुख (माजलगांव) : सन्माननीय जलसंपदा मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) माजलगाव (जि.बीड) तालुक्यातील रोशनपुरी बंधान्यातून लाखो लिटर पाणी बंधान्याचे दरवाजे बसविले नसल्याने दिनांक २३ जून, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास वाहून गेले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याप्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(३) असल्यास, चौकशीनुसार जबाबदार असणाऱ्या जलसंपदा विभागाच्या अधिकाऱ्यांवर कारवाई करण्याबाबत व रोशनपुरी बंधान्याला दरवाजा लावण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. गिरीष महाजन (०२-०१-२०१७) : (१) नाही.

रोशनपुरी बंधान्याच्या बुडीत क्षेत्रातील पुलाचे काम त्यावेळी अपूर्ण असल्याने बंधान्यामध्ये पाणी साठविण्याचे नियोजन नव्हते.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गोंदिया जिल्ह्यातील रावणवाडी जलाशय गट ग्रामपंचायत अंतर्गत येणाऱ्या टोला
या जंगलातील आदिवासींना सोयी-सुविधा देण्याबाबत**

(३७) ६४०७० (१८-०८-२०१६). श्री.संजय पुराम (आमगाव) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) गोंदिया जिल्ह्यातील रावणवाडी जलाशय गट ग्रामपंचायत अंतर्गत येणाऱ्या टोला या निसर्गरम्य व घनदाट जंगलात जवळपास ५० आदिवासी कुटुंबाची लोकसंख्या असून तेथील आदिवासींना गावातील रस्त्यांची दुरुस्ती व इतर सोयी-सुविधा पुरविण्याबाबतची मागणी माहे जून, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान केली असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मागणीनुसार आदिवासी भागातील रस्त्यांची दुरुस्ती व इतर सुविधा देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२७-१२-२०१६) : (१) होय.

(२) ग्रामपंचायत रावणवाडी च्या सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षाच्या नियोजनामध्ये ही कामे समाविष्ट केलेली असून १४ वा वित्त आयोगामधील निधी प्राप्त झाल्यावर सदर कामे हाती घेण्याचे प्रस्तावित आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**आर्णी तालुक्यातील धडक सिंचन अंतर्गत प्रलंबित असलेल्या जुन्या विहिरींना
मंजूरी व निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत**

(३८) ६४१६२ (१८-०८-२०१६). श्री.राजू तोडसाम (अर्णी) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आर्णी तालुक्यातील धडक सिंचन अंतर्गत प्रलंबित असलेल्या जुन्या विहिरींना मंजूरी व निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी (आर्णी) यांनी सचिव, जलसंधारण व रोहयो विभाग यांना दिनांक ४ जानेवारी, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर मागणीनुसार निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (०७-०२-२०१७) : (१) हे खरे आहे.

सदर निवेदनाची प्रत रोहयो प्रभागास दि. ४ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी प्राप्त झालेली आहे.

(२) धडक सिंचन विहरि कार्यक्रमांतर्गत यवतमाळ जिल्ह्यास दि. २३.१.२००९ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये सन २००९ मध्ये देण्यात आलेल्या प्रति तालुका ३०० विहिरी या प्रमाणे ४८०० सिंचन विहिरींचा कार्यक्रम घेण्यास दि. १४.१२.२०१६ रोजीच्या शासन निर्णयान्वये मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच धडक सिंचन विहिरीकरीता पुरेसा निधी शिल्लक असल्याने निधीची मागणी करण्यात आलेली नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

आर्णी तालुक्यातील रोपवाटीका व वृक्षारोपणाचे काम रोजगार हमी योजनेंतर्गत करण्याबाबत

(३९) ६४१६५ (१८-०८-२०१६). श्री.राजू तोडसाम (अर्णी) : सन्माननीय रोजगार हमी योजना मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) आर्णी तालुक्यातील रोपवाटीका व वृक्षारोपणाचे काम रोजगार हमी योजने अंतर्गत करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधी (आर्णी) यांनी मा.रोजगार हमी योजना मंत्री यांना दिनांक २० मार्च, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, उक्त निवेदनानुसार सदरहू कामे रोजगार हमी योजने अंतर्गत करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जयकुमार रावल (०७-०२-२०१७) : (१) हे खरे नाही.

निवेदनात घाटंजी तालुक्यामध्ये रस्त्याच्या दुतर्फा वृक्ष लागवडीबाबत विनंती केली आहे.

(२) विधानसभा क्षेत्र आर्णी अंतर्गत सन २०१६-१७ या आर्थिक वर्षात मगारोहयो अंतर्गत पंचायत समिती घाटंजी अंतर्गत ४२०० वृक्ष लागवड करण्यात आली आहे.

तसेच महाराष्ट्र शासनाच्या महात्वाकांक्षी दोन कोटी वृक्ष लागवड कार्यक्रमांतर्गत दि. १ जुलै, २०१६ रोजी पंचायत समिती, घाटंजी येथे १२१४८ वृक्ष लागवड करण्यात आली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**नांदरुख (ता.मालवण, जि.सिंधुदुर्ग) ग्रामपंचायतीच्या विद्यमान सरपंच
व तत्कालीन ग्रामसेवकाने केलेला गैरव्यवहार**

(४०) ६४५०३ (२९-०८-२०१६). श्री.सुनिल शिंदे (वरळी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नांदरुख (ता.मालवण, जि.सिंधुदुर्ग) ग्रामपंचायतीने पर्यावरण समृद्ध ग्राम योजनेंतर्गत आर्थिक अनियमितता केल्याप्रकरणात जिल्हा परिषद, सिंधुदुर्ग मधील संबंधित अधिकाऱ्यांनी शासनास जाणीवपूर्वक चुकीची माहिती दिल्याबाबत लोकप्रतिनिधी यांनी दिलेल्या निवेदनाच्या अनुषंगाने मा.ग्रामविकास मंत्री महोदयांनी दिनांक १३ एप्रिल, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास प्रधान सचिव, ग्रामविकास यांना सदर प्रकरणी तपासून एका आठवड्याच्या आत अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले आहेत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, तदनुषंगाने उपायुक्त (विकास), कोकण विभाग यांनी केलेल्या चौकशीत नांदरुख ग्रामपंचायतीच्या विद्यमान सरपंच व तत्कालीन ग्रामसेवकाने शासनाने निश्चित केलेल्या विक्रीदरापेक्षा जास्त रकमेने रोप खरेदी करणे, प्रत्येक वृक्षास टॅगिंग न करणे, वृक्ष लागवड रजिस्टर ठेवून प्रत्येक वृक्षाची नोंद न करणे, जांभूळाच्या ४०० रोपांचा विनियोग न करणे इत्यादी आर्थिक अनियमितता आढळून आली असून जिल्हा परिषद, सिंधुदुर्ग मधील संबंधित अधिकाऱ्यांनी जाणीवपूर्वक शासनास चुकीची माहिती दिली असल्याची बाब निदर्शनास आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रकरणी जाणीवपूर्वक चुकीची माहिती पुरवून दिशाभूल करणाऱ्या जिल्हा परिषद, सिंधुदुर्ग मधील संबंधित अधिकाऱ्यांवर व आर्थिक अनियमितता करणाऱ्या विद्यमान सरपंच व तत्कालीन ग्रामसेवक, नांदरुख यांच्यावर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२९-१२-२०१६) : (१) व (२) मा.वि.स.स. यांनी दिलेल्या दि.१३.०४.२०१६ रोजीच्या निवेदनावर सदर प्रकरणी तपासून अहवाल सादर करण्याचे निर्देश देण्यात आले होते. त्यानुसार उपायुक्त (विकास) विभागीय आयुक्त कार्यालय, कोकण विभाग यांना शासन पत्र दि.२६.०४.२०१६ अन्वये सदर प्रकरणी सखोल चौकशी करून आवश्यक अहवाल सादर करण्याचे निदेश देण्यात आले होते.

उपायुक्त (विकास) यांनी त्यांच्या दि.०९.०६.२०१६ रोजीच्या अहवालानुसार, सदरहू प्रकरणी तक्रार अर्ज प्राप्त होण्यापूर्वी तारांकित प्रश्न क्रमांक ५०२२७ चे उत्तर देण्यात आले असल्याने शासनास चुकीची माहिती पुरविली नसल्याचे नमूद केले आहे. तथापि, रोपे वाटपात झालेल्या अनियमितता तसेच खरेदीसाठी निविदा प्रक्रीया न राबविणे इ. बाबींकरिता तत्कालिन ग्रामसेवक व सरपंच हे संयुक्तरित्या जबाबदार असल्याचे अहवालात नमूद केले आहे.

(३) उपायुक्त (विकास) यांच्या अहवालाच्या आधारे शासनाच्या दि.१७.९.२०१६ च्या पत्रान्वये, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सिंधुदुर्ग यांना संबंधित ग्रामसेवकावर महाराष्ट्र जिल्हा परिषद (शिस्त व अपील) नियम, १९६४ नुसार निलंबनाची तसेच सरपंचावर महाराष्ट्र ग्रामपंचायत नियम, १९५८ च्या कलम ३९(१) नुसार अपात्रतेची कारवाई करण्याबाबत कळविण्यात आले आहे. तथापि, तत्कालिन सरपंचावर अन्य एका प्रकरणी अपात्रतेची कारवाई करून अधिकार पदावरून काढून टाकण्यात आल्याने त्यांचेवर पुनश्चः कारवाई करण्यात आली नाही. तसेच संबंधित ग्रामसेवकावर रोपे वाटपात झालेल्या अनियमितते प्रकरणी गट विकास अधिकारी, पंचायत समिती, मालवण यांनी जापन बजावले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे जैतापूर (ता.जि.सातारा) या गावात स्मशानभूमीकडे जाण्यासाठी
रस्ता व शेड बांधून देण्याबाबत**

(४१) ६४९९४ (०१-०९-२०१६). श्री.संजय कदम (दापोली) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे जैतापूर (ता.जि.सातारा) या गावात स्मशानभूमीकडे जाण्यासाठी रस्ता व स्मशानभूमीला शेड बांधून दिवाबत्तीची सोय करून देण्याची मागणी स्थानिक ग्रामस्थांनी अनेक वेळा करूनही त्याबाबत कोणतीही कार्यवाही केलेली नाही, हे खरे आहे काय,
- (२) तसेच हे गाव नदीकाठी असून पुराच्या वेळी व रात्री नदीकाठी या गावातील प्रेतांवर अंत्यविधी करणे कठीण होते, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या गावासाठी स्मशानभूमीकडे जाण्यासाठी रस्ता व स्मशानभूमीला शेड बांधून दिवा-बत्तीची सोय करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२७-१२-२०१६) : (१) नाही

(२) होय

(३) व (४) सदर ठिकाणी जागा उपलब्ध नसल्यामुळे जैतापुर ग्रामपंचायतीने स्मशानभूमीकडे जाण्यासाठी रस्ता व स्मशानभूमीला शेड बांधून दिवाबत्तीची सोय करण्यासाठी प्रस्ताव सादर केलेला नाही. जागा उपलब्ध झाल्यानंतर ग्रामपंचायतीकडून प्रस्ताव मागवून याबाबत पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

मौजे जैतापूर(ता.जि.सातारा) येथील नवीन गावठाणाकरिता समाज मंदिर बांधण्याबाबत

(४२) ६४९९७ (०१-०९-२०१६). श्री.संजय कदम (दापोली) : सन्माननीय नियोजन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मौजे जैतापूर (ता.जि.सातारा) येथील नवीन गावठाणातील वाढणारी लोकसंख्या लक्षात घेता येथील ग्रामस्थांसाठी समाज मंदिर बांधणे आवश्यक आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर समाज मंदिर बांधण्याबाबत ग्रामस्थांनी तसेच लोकप्रतिनिधीने पत्राद्वारे खासदार निधीतून सदर कामासाठी निधी उपलब्ध करून द्यावा असे निवेदन दिले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या निवेदानुसार समाज मंदिर बांधण्यासाठी निधी देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (१६-१२-२०१६) : (१) होय.

- (२) खासदार स्थानिक क्षेत्र विकास कार्यक्रम हा केंद्र सरकारमार्फत राबविला जातो. यामध्ये केंद्र शासन प्रत्येक खासदारास निधी उपलब्ध करून देते हा निधी प्रत्येक जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे देण्यात येतो व हा कार्यक्रम जिल्हाधिकारी कार्यालय राबविते. मा.खासदार निरनिराळ्या कामांच्या शिफारशी त्यांच्या स्वेच्छाधिकारामध्ये करतात. त्याची अंमलबजावणी जिल्हाधिकारी कार्यालय या योजनेसाठी तयार केलेल्या केंद्र शासनाच्या मार्गदर्शक सूचनानुसार करते. जैतापूर, जि.सातारा येथील नवीन गावठाणाकरिता समाज मंदिर बांधण्याबाबत जिल्हाधिकारी, सातारा यांना कोणाही सन्माननीय खासदारांकडून शिफारस प्राप्त झालेली नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**मौजे हातीव (ता.संगमेश्वर, जि.रत्नागिरी) येथील बौध्दवाडी ते पूर्ण प्राथमिक शाळा नं.१
या रस्त्याच्या कामास निधी देण्याबाबत**

(४३) ६५०३९ (०८-११-२०१६). श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी) : सन्माननीय ग्रामविकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मौजे हातीव (ता.संगमेश्वर, जि.रत्नागिरी) येथील बौध्दवाडी ते पूर्ण प्राथमिक शाळा नं.१ या रस्त्याच्या कामास निधी देण्यासंदर्भात स्थानिक नागरीकांनी व लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ७,१०,१६ व २० मे, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास मा.मुख्यमंत्री, मा.सार्वजनिक बांधकाम मंत्री, मा.ग्रामविकास मंत्री, सचिव, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, सचिव, ग्रामविकास विभाग, जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी व मुख्य कायकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद, रत्नागिरी यांच्याकडे निवेदनाद्वारे वारंवार मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, रस्त्याचे काम पूर्ण करण्याकरिता किती निधी लागणार आहे व या निवेदानुसार सदर रस्त्याच्या कामास निधी देण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्रीमती पंकजा मुंडे (२८-१२-२०१६) : (१) होय, हे खरे आहे. रस्त्याच्या दुरुस्तीसाठी मागणी केली आहे.

(२) व (३) विषयांकित मौजे हातीव येथील बौध्दवाडी ते पूर्ण प्राथमिक शाळा नं.१ या रस्त्यांतर्गत दोन रस्त्यांचा समावेश आहे. या रस्त्यांच्या कामासाठी अंदाजे रु.४६.०० लक्ष खर्च अपेक्षित आहे.

अ) हातीव हरपुडे ग्रामीण मार्ग क्र. ४१ या रस्त्याची प्रत्यक्षात लांबी २.५०० कि.मी. असून संपूर्ण लांबी डांबरी पृष्ठभागाची आहे. याच रस्त्यामध्ये हातीव बौध्दवाडी चा समावेश आहे. या रस्त्याचे डांबरी नुतनीकरण करणे आवश्यक असून सदरील काम अर्थसंकल्पात /रस्ते विशेष दुरुस्ती कार्यक्रमांतर्गत निधीच्या उपलब्धतेनुसार व निकषानुसार टप्प्या-टप्प्याने प्रस्तावित करण्याचा जिल्हा परिषदेचा प्रयत्न आहे.

ब) हातीव रस्ता ते शाळा क्र.१ हा रस्ता योजनाबाह्य रस्ता असून या रस्त्याची लांबी ०.१५० कि.मी. असून सद्यस्थितीत रस्त्याचा पृष्ठभाग मातीचा आहे. या रस्त्याचे नवीन बांधकाम करावयाचे झाल्यास लोकप्रतिनिधी यांनी सदर काम विविध योजनेमधून सुचविणे आवश्यक आहे.

बुलढाणा जिल्ह्यात पंतप्रधान मुद्रा योजना राबविण्याबाबत

(४४) ६६६०१ (०९-०१-२०१७). डॉ.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय नियोजन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) बुलढाणा जिल्ह्यात केंद्र शासनाने छोट्या उद्योजकांकरिता सुरु केलेल्या पंतप्रधान मुद्रा योजनेला बँकाकडून पुरेसे सहकार्य मिळत नसल्याने या योजना योग्यरीत्या राबविण्यात आली नसल्याचे माहे ऑक्टोबर, २०१६ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या योजनेकरिता जिल्ह्यात पाच महिन्यात केवळ ४८ अर्ज दाखल झाले असून त्यांनाही कर्ज उपलब्ध झाले नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय व त्यात काय आढळून आले,

(४) असल्यास,सदर योजना यशस्वीपणे राबविण्याकरिता शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (२८-०२-२०१७) : (१) नाही.

(२) व (३) बुलढाणा जिल्ह्यात मुद्रा योजनेंतर्गत राज्यातील दि.१.१.२०१५ ते दि.३१.३.२०१६ पर्यंत ५२५६ लाभार्थ्यांना ३१.१४ कोटी व दि. १.४.२०१६ ते ३१.१२.२०१६ पर्यंत ५१४५९ लाभार्थ्यांना १२२.०९ कोटी एवढी रक्कम वाटप केलेली आहे.

(४) मुद्रा योजना यशस्वीरित्या राबविण्यासाठी “मुद्रा आलीया दारा... स्वयंरोजगार उभारा ” विशेष वृत्त जिल्हा माहिती अधिकारी, बुलढाणा यांनी प्रसारीत केले होते या वृत्ताला मोठ्या प्रमाणात प्रसिध्दी मिळाली. या वृत्तामधून मुद्रा योजनेशी निगडीत कर्ज प्रकरणाचा आढावा घेत युवकांना मुद्रा योजनेची माहिती देण्याचा प्रयत्न करण्यात आला. तसेच जिल्हा कौशल्य विकास, रोजगार व उद्योजकता मार्गदर्शन केंद्रामार्फत रोजगार मेळावे आयोजित करण्यात येत आहे. त्याबाबतची माहिती लोकांपर्यंत पोहोचविण्यात येत आहे. त्याचप्रमाणे औद्योगिक प्रशिक्षण संस्थेमार्फत गरजू व्यक्तींना कौशल्य विकासाबाबत मार्गदर्शन करण्याचे काम सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे जिल्ह्यातील अनेक राष्ट्रीयीकृत बँका मुद्रा बँक योजनेच्या लाभार्थ्यांना कर्ज वितरण करण्यास टाळाटाळ करित असल्याबाबत

(४५) ६७२५२ (०९-०१-२०१७). श्री.बाबुराव पाचर्ण (शिरूर), श्री.विनायकराव जाधव-पाटील (अहमदपूर), श्री.शिरीषदादा चौधरी (अमळनेर), श्री.ओमप्रकाश ऊर्फ बच्चू कडू (अचलपूर) : सन्माननीय नियोजन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) मुद्रा बँकेचा संबंध हा थेट रोजगाराशी निगडीत असल्याने या योजनेचा लाभ जास्तीत जास्त बेरोजगार युवकांपर्यंत पोहोचला पाहिजे त्यासाठी प्रत्येक जिल्ह्याची वैशिष्ट्य आणि क्षमता लक्षात घेऊन रोजगार आणि कौशल्य विकास आराखडे तयार करा असे आदेश मा.अर्थमंत्र्यांनी सर्व जिल्हाधिकार्यांना दिनांक २८ सप्टेंबर, २०१६ रोजी वा त्यासुमारास दिले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास,राज्यात मुद्रा बँक योजनेअंतर्गत दिनांक ३१ ऑगस्ट २०१६ रोजीपर्यंत १० लाख ७० हजार २६७ खातेदारांना शिशू, किशोर आणि तरुण गटांतर्गत ४१२९.८३ कोटी रुपयांचे कर्ज वितरण केले आहे परंतु पुणे जिल्ह्यातील अनेक राष्ट्रीयीकृत बँका मुद्रा बँक योजनेच्या लाभार्थ्यांना टाळाटाळ करित आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास,विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (२८-०२-२०१७) : (१) होय.

(२) राज्यात मुद्रा योजनेअंतर्गत राज्यातील लाभार्थ्यांपैकी पुणे जिल्हयामध्ये ३१.१२.२०१६ अखेर शिशू, किशोर आणि तरुण गटांतर्गत एकूण १,५९,७२० लाभार्थ्यांना ९१९.४८ कोटी रुपयांची मुद्रा कर्ज मंजूर असून ९०५.०४ कोटी रुपयांची मुद्रा कर्ज वितरण करण्यात आली आहेत. सदर मुद्रा योजनेमध्ये पुणे जिल्हा सर्वाधिक कर्ज वितरण करून प्रथम क्रमांकावर आहे. सबब, राष्ट्रीयकृत बँका मुद्रा योजनेच्या लाभार्थ्यांना पुणे जिल्हयात टाळाटाळ करत नसून सर्वतोपरी सहाय्य करत आहेत.

(३) व (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

राज्य सरकारची सुरु नसलेल्या महामंडळाबाबत

(४६) ६९८४७ (०९-०१-२०१७). श्री.बसवराज पाटील (औसा) : सन्माननीय वित्त मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राज्य सरकारच्या ८३ महामंडळांपैकी ६१ कार्यान्वयीत असून २२ मंडळे बंद पडली आहेत असे भारताच्या नियंत्रण आणि महालेखापरीक्षक (CAG) यांनी अहवालात नमूद केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या बंद पडलेल्या कंपन्यांमध्ये सरकारचे सुमारे १००० कोटीपेक्षा जास्त भागभांडवल आहे व बंद पडलेल्या मंडळाच्या कर्मचाऱ्यांच्या वेतनावर ६५ कोटीपेक्षा जास्त खर्च होत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासनाने परिस्थितीचा आढावा घेण्यासाठी तज्ञ समिती नेमली आहे काय व या समितीने अहवाल सादर केला आहे काय व बंद पडलेली मंडळे पूर्णतः बंद करणे किंवा आर्थिक निधी देऊन पुन्हा एकदा सुरु करण्याचा आराखडा तयार केला आहे काय तसेच कोणती मंडळे पूर्णतः बंद करण्याबाबत व कुठली मंडळे पुन्हा सुरु करण्याबाबत शासनाने निर्णय घेतलेला आहे काय ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (०३-०३-२०१७) : (१) अंशतः खरे आहे, भारताचे नियंत्रक व महालेखा परिक्षक यांच्या दिनांक ३१/५/२०१५ रोजी संपलेल्या वर्षाच्या सार्वजनिक उपक्रमांसंबंधातील अहवालामध्ये ६५ राज्य सार्वजनिक उपक्रम कार्यरत आहेत आणि २२ सार्वजनिक उपक्रम कार्यरत नाहीत असे नमूद करण्यात आले आहे.

(२) उपरोक्त अहवालामध्ये, दिनांक ३१/३/२०१५ अखेर कार्यरत नसलेले २२ सार्वजनिक उपक्रमांमध्ये भांडवल (रु.३१८.५५ कोटी) व दीर्घ मुदतीची कर्जे (रु.६२०.३७ कोटी) अशी एकूण रु.९३८.९२ कोटीची गुंतवणूक असल्याचे नमूद केले आहे.

(३) राज्य शासनाने परिसमापित/बंद करण्याचा निर्णय घेतलेल्या राज्य सार्वजनिक उपक्रमांची मालमत्ता विक्री व परिसमापन कार्यवाही इत्यादी करण्यासंदर्भात मुख्य सचिव यांच्या अध्यक्षतेखाली वित्त विभागाच्या दिनांक ३०/१/२००६ च्या शासन निर्णयान्वये उच्चाधिकार

समितीची स्थापना करण्यात आलेली आहे. सदर उच्चाधिकार समितीच्या वेळोवेळी बैठका आयोजित करण्यात आल्या आहेत. राज्य शासनाने परिसमापित/बंद करण्याचा निर्णय घेतलेल्या राज्य सार्वजनिक उपक्रमांबाबत उच्चाधिकार समितीच्या दिनांक १/१०/२०१५ व दिनांक ९/११/२०१५ च्या बैठकीत सविस्तर आढावा घेण्यात आला आहे. या बैठकांमध्ये उच्चाधिकार समितीने संबंधित राज्य सार्वजनिक उपक्रमांना परिसमापित/बंद करण्याबाबतच्या प्रक्रीये संदर्भातील सूचना दिल्या आहेत.

राज्य शासनाच्या अखत्यारितील खालील राज्य सार्वजनिक उपक्रम परिसमापित/बंद करण्याचा निर्णय शासनाने वेळोवेळी घेतलेला आहे :-

अ.क्र.	प्रशासकीय विभाग व त्याच्या अधिनस्त बंद असलेली महामंडळे व उपकंपन्या
उद्योग विभाग	
१	महाराष्ट्र इल्व्हेट्रॉनिक्स महामंडळ मर्यादित.
२	मराठवाडा विकास महामंडळ मर्यादित.
३	एलोरा दुग्ध उत्पादन मर्यादित.
४	मराठवाडा चर्मोद्योग विकास महामंडळ.
५	मराठवाडा दुग्ध व्यवसाय विकास महामंडळ मर्यादित.
६	गोदावरी गारमेट्स मर्यादित.
७	किनवट रुफींग टाईल्स मर्यादित.
८	परभणी कृषी गोसबंधन मर्यादित.
९	मराठवाडा सिरॅमिक कॉम्प्लेक्स मर्यादित.
१०	विदर्भ विकास महामंडळ मर्यादित.
११	विदर्भ टॅनेरीज लिमिटेड.
१२	दि गोंडवाना पेंटस आणि मिनरल्स मर्यादित.
१३	विदर्भ क्वाॅलिटी सिडस मर्यादित.
१४	कोकण विकास महामंडळ मर्यादित.
१५	मे. सह्याद्री ग्लास वर्क्स मर्यादित.
वस्त्रोद्योग विभाग	
१६	महाराष्ट्र राज्य वस्त्रोद्योग महामंडळ मर्यादित.
१७	दि प्रताप स्पिनिंग, विव्हींग अॅण्ड मॅन्युफॅक्चरींग मिल्स मर्यादित.
जलसंपदा विभाग	
१८	महाराष्ट्र भू-विकास महामंडळ.
वित्त विभाग	
१९	मॅफको लि.

उपरोक्त महामंडळे / दुय्यम कंपन्या परिसमापित/बंद करण्याचा निर्णय सन २००१ ते २००५ या कालावधीमध्ये शासनाने वेळोवेळी घेतला आहे. तसेच महाराष्ट्र राज्य गृहनिर्माण

महामंडळ, महाराष्ट्र ग्रामीण विकास महामंडळ व महाराष्ट्र सिंचन विकास महामंडळ बंद करण्याचा शासनाने त्यापूर्वीच निर्णय घेतलेला आहे.

तसेच कोल्हापूर चित्रनगरी महामंडळ पुनर्जिवित करण्याचा सन २००८ मध्ये शासनाने निर्णय घेतला आहे.

राज्यातील मराठवाडा विभागाच्या विकासासाठी ४९ हजार २४८ कोटी रूपये योजनांच्या कालबद्ध कार्यक्रमास मंजूरी देण्याबाबत

(४७) ७१५३५ (१६-१२-२०१६). श्री.डि मल्लीकार्जून रेड्डी (रामटेक) : सन्माननीय नियोजन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यातील मराठवाडा विभागाच्या विकासासाठी ४९ हजार २४८ कोटी रूपये योजनांच्या कालबद्ध कार्यक्रमास माहे ऑक्टोबर, २०१६ च्या पहिल्या आठवड्यात औरंगाबाद येथे झालेल्या बैठकीत मंत्री मंडळाने मंजूरी दिली असल्याचे निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (१९-०१-२०१७) : (१) होय, हे खरे आहे.

- (२) व (३) मंत्रीमंडळ बैठकीतील निर्णय ज्या विभागांशी संबंधित आहेत, त्या विभागांना निर्णयाची अंमलबजावणी करण्यातबाबत सूचना देण्यात आलेल्या आहेत.

मुंबई उपनगर जिल्ह्याच्या विकास कामांबाबत

(४८) ७१६०८ (१६-१२-२०१६). श्री.प्रकाश सुर्वे (मागाठाणे) : सन्माननीय नियोजन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) १५४, मागाठाणे मतदार संघात विशेषत्वाने मागणी असलेल्या काही विकास कामांसंदर्भात दिनांक २२ जून, २०१६ रोजी झालेल्या जिल्हा नियोजन समितीच्या बैठकीत मा.पालकमंत्री यांनी आश्वासित केल्याप्रमाणे दिनांक ३० जून, २०१६ रोजी स्थानिक लोकप्रतिनिधीनी मा.पालकमंत्री, मुंबई उपनगर जिल्हा यांना विकास कामांचे लेखी निवेदन दिले होते, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या निवेदनातील विकास कामांकरिता शासनाने निधी उपलब्ध केला आहे काय,
- (३) असल्यास, सदर कामांना केव्हापासून सुरुवात होणार आहे व त्यासाठी शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (०३-०३-२०१७) : (१) होय हे खरे आहे.

(२), (३) व (४) जिल्हाधिकारी, मुंबई उपनगर यांचेकडून प्राप्त माहितीनुसार मा. विधान सभा सदस्यांनी दिलेल्या दिनांक ३०/६/२०१६ च्या निवेदनातील कामे बृहन्मुंबई महानगर पालिकेशी संबंधित असल्याने त्यावर पुढील कार्यवाही करण्याची विनंती सहाय्यक आयुक्त (नियोजन) बृहन्मुंबई महानगर पालिका यांना करण्यात आली आहे व तसे मा. पालकमंत्री, मुंबई उपनगर जिल्हा व संबंधित विधान सभा सदस्य यांना अवगत करण्यात आले आहे. सदर विकास कामे जिल्हा विकास निधीतून करण्याबाबतचा प्रस्ताव बृहन्मुंबई महानगर पालिकेकडून प्राप्त झाला नसल्याने त्यास मंजूरी देण्याचा व निधी उपलब्ध करून देण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.

अमरावती जिल्ह्यातील संत गाडगे महाराज, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज व डॉ. पंजाबराव देशमुख यांना मरणोत्तर भारतरत्न मिळण्याबाबत

(४९) ७३१८९ (१०-०१-२०१७). श्री.रवि राणा (बडनेरा) : सन्माननीय राजशिष्टाचार मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती जिल्ह्यातील संत गाडगे महाराज, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज व अमरावती जिल्ह्यातील डॉ. पंजाबराव देशमुख यांना मरणोत्तर भारत रत्न मिळावे यासाठी सर्व पक्षांच्या वतीने व सर्व समाजातील संघटनेच्या वतीने जिल्हाधिकारी, अमरावती यांच्या मार्फत मा. मुख्यमंत्र्यांना दिनांक २३ फेब्रुवारी, २०१५ रोजी मागणी करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या प्रकरणी शासनाच्यावतीने केंद्र सरकारकडे कोणता पाठपुरावा करण्यात आला वा येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहे ?

प्रा. राम शिंदे (१०-०२-२०१७) : (१) अंशतः खरे आहे.

कर्मयोगी गाडगेबाब व राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज यांना भारतरत्न या सर्वोच्च नागरी पुरस्काराने गौरविण्यात यावे, अशा मागणीचे निवेदन मा.राष्ट्रपती, भारत सरकार यांना पाठविण्यासाठी अॅड श्रीमती यशोमती ठाकूर, वि.स.स. व इतर काही मान्यवरांनी दि. २३/०२/२०१५ रोजी जिल्हाधिकारी, अमरावती यांना सादर केले होते हे खरे आहे.

(२) उक्त निवेदन जिल्हाधिकारी कार्यालयाने पत्र क्र. कक्ष २७/गृह विभाग/क.लि.-२/कावि-३३१/२०१५ दि. २७.२.२०१५ अन्वये मा.राष्ट्रपती यांचे खाजगी सचिव, यांचेकडे सादर करण्यात आले आहे.

भारतरत्न पुरस्कारासंदर्भात केंद्रीय गृह मंत्रालयाच्या मार्गदर्शक सूचनांमध्ये "भारतरत्न पुरस्कारासाठी मा.पंतप्रधान यांचेकडून मा.राष्ट्रपती यांचेकडे शिफारस करण्यात येईल. यासाठी इतर औपचारिक शिफारशीची आवश्यकता नाही." असे नमूद केले आहे. तथापि, राज्य विधानमंडळात वेळोवेळी मांडण्यात आलेले ठराव, झालेल्या चर्चा व त्या अनुषंगाने तत्कालीन मा.मुख्यमंत्री / मा.मंत्री महोदयांनी दिलेल्या आश्वासनाच्या अनुषंगाने राष्ट्रसंत

वि.स. २७७ (३७)

तुकडोजी महाराज यांना मरणोत्तर भारतरत्न पुरस्कार देण्याबाबत तत्कालीन मा.मुख्यमंत्री महोदयांनी सन २००६ मध्ये, तर डॉ.पंजाबराव देशमुख यांना मरणोत्तर भारतरत्न पुरस्कार मिळण्याबाबत विद्यमान मुख्यमंत्री महोदयांनी दिनांक १८ ऑगस्ट, २०१६ रोजी केंद्र शासनास शिफारस केली आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

**जिल्हा नियोजन समिती बीडला शासनाने निर्धारित केलेल्या
निधीपेक्षा कमी निधी मिळाल्याबाबत**

(५०) ७३६८४ (०९-०१-२०१७). अॅड.भीमराव धोंडे (आष्टी) : सन्माननीय नियोजन मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जिल्हा नियोजन समिती, बीडला सन २०१५-१६ व सन २०१६-१७ मध्ये शासनाकडून निर्धारित केलेल्या निधीपेक्षा कमी निधी मिळाला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू समितीस शासनाने सन २०१६-२०१७ मध्ये निर्धारित केलेला निधी कपात न करता तातडीने अदा करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. सुधीर मुनगंटीवार (०६-०२-२०१७) : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

डॉ. अनंत कळसे
प्रधान सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.

शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.